25րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6712 2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1908 ՇԱԲԱԹ 12 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1326 15 Février 1908 25me année № 6712

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80	Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45	»
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108	»
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60	»
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	25	Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20	»

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK,,
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՀԱՄԱՊԱՏՈՒՄ

ՔՈՐՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐԱՐՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՆԵԼՈՎ ԵՒ ՇԱՐԱՅԱՐԵԼՈՎ ԱՄՓՈՓՈՒԱԾ

156. ԱՐԹՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ղուկ. ԺԲ. 35—40.

Ղուկաս կը շարունակէ Յիսուսի վարդապետութիւնները քաղել։ Յիսուս, երբ մէկ կողմանէ Երկնից Արքայութեան հասնելուն, և անոր վերջնական լրման խորհուրդները կը յայտնէր, միւս կողմանէ իւրաքանչիւր անհատի համար ալ իրեն անձին պատկանող բարոյական տեսակէտներ կը բացատրէր։ Խօսքերը միշտ Որդւոյ Մարդոյ գալստեան շուրջը կը դառնան, սակայն Որդւոյ Մարդոյ գալուստը մէկէ աւելի առումներ ունի։ Առաջին գալուստը աւետարանական քարոզութիւնն է, որ արդէն տեղի ունեցած էր Յիսուսի աշխարհ գալով և գործունէութեան սկսելով. բայց ամենուն ծանօթ չէր, և չգիտցողներուն ու չճանչցողներուն իմացնելու պէտք կար։ Որդւոյ Մարդոյ այդ գալուստը զգալի յաջողութեամբ պիտի չփակուէր, որովհետեւ հալածեալ ու չարչարեալ պիտի մեռնէր, ինչպէս ինքն Յիսուս կանխաւ կը ծանուցանէր իրեններուն, բայց Յիսուսի գործը պիտի չակարանար, այլ իւր քարոզած աւետարանը և իւր ուսուցած Երկնից Արքայութիւնը պիտի տարածուէր, պիտի փառաւորուէր, և Յիսուսի բացատրութեամբ այս ալ Որդւոյ Մարդոյ գալուստ մըն էր։ Յիսուսի գաղափարով, ինչպէս հին հեթանոսական և հին հրէական աշխարհին վերջանալով և նոր քրիստոնեայ աշխարհի սկզբնաւորութեամբ Որդւոյ Մարդոյ գալուստ մը պիտի կատարուէր, նոյնպէս ալ այդ նիւթական աշխարհի վերջանալով և հանդերձեալ աշխարհի սկզբնաւորութեամբ, դարձեալ Որդւոյ Մարդոյ գալուստ մը տեղի պիտի ունենար, և այս ալ աշխարհի վերջին երեւոյթն է, որ դարձեալ Որդւոյ Մարդոյ գալստեան տարբեր մէկ առումն է։ Սակայն ամէն մարդ մինչեւ աշխարհի վերջը ապրելու չէ, այլ իւր կարգին ամէն մարդ կը մեռնի, և իւր մեռնելէն մինչեւ աշխարհի վերջը իրեն համար կայուն վիճակ մը կ'ունենայ, որ զինքն պիտի տանի աշխարհի վերջին պիտի կապէ, և քանի որ այդ միջանկեալ կայուն վիճակը իրեն համար նոր գործունէութեան առիթ չէ, իւր մահուան օրը իրեն համար աշխարհի վերջը եղած կ'ըլլայ, և ինչ որ ընդհանրութեան համար աշխարհի վերջին վրայ կ'ըսուի, նոյնը մանաւանդ անհատի համար իւր մահուան համար կրնայ ըսուիլ, և այս տեսակէտն է, որ իւրաքանչիւր անձի մահուան ալ Որդւոյ Մարդոյ գալստեան նշանակութիւնը կը տրուի։

Յիսուսի խրատները կը յանձնարարեն արթնութեամբ սպասել և համբերութեամբ սպասել Որդւոյ Մարդոյ գալստեան, վասն զի այդ գալուստը անակնկալ է, ժամով և պայմանաժամով որոշուած չէ, ով որ գալստեան պահուն պատրաստ կը գտնուի՝ նա կը յաջողի, կ'օգտուի, կը գովուի, կը վարձատրուի, իսկ ով որ Որդւոյ Մարդոյ գալստեան պահուն պատրաստ չգտնուիր՝ նա կը ձախողի, կը վնասուի, կը պարսաւուի, կը պատժուի։ Յիսուս իր խրատներն ու յորդորները զանազան առակներով և դարձուածներով կը համեմէ, զգալի և չօշափելի կ'ընէ, և իւր ունկնդիրներուն դիւրամատչելի և դիւրահասկնալի կը գործէ, որով իւր քարոզութիւնը նոյն իմաստին կրկնումները՝ և ոչ թէ նորանոր իմաստներ կը պարունակէ։ Իսկ թէ Որդւոյ Մարդոյ գալստեան ո՞ր առումին կ'ակնարկէ, վճռական կերպով հնար չէ ճշդել, առումներէն մին առնուլ և միւսները թողուլ։ Որովհետեւ, եթէ մանաւանդ պարագաները քննենք, և խօսքին ամէն մի դարձուածքին հանգամանքները գտնենք, պիտի համոզուինք թէ Յիսուս ինքն ալ զանազան առումները միանգամայն նկատի առած է, և եթէ Եկեղեցին և Ս. Հայրեր այդ կտորները իւրաքանչիւր անհատի մահուան կը պատշաճեցնեն, և իբր հանգստեան աւետարան ննջեցելոց յուղարկաւորութեան կը կարդան և մահուան անստուգութեան վրայ կը մեկնեն, Յիսուսի միտքէն օտար և յարմարական իմաստով մը չեն ըներ այդ կիրառութիւնները, այլ Յիսուսին միտքին համաձայն հետեւողութեամբ։ Այդ ընդհանուր տեսութիւնները կարեւոր էին, Որդւոյ Մարդոյ գալստեան վրայ խօսող աւետարանի հատուածներուն իմաստը լաւ ճշդելու համար. այժմ անցնինք առաջիկայ հատուածը պարզաբանել։

Յիսուս իբր արթնութեան օրինակ կը յիշէ նախ՝ իրենց տիրոջ տուն դառնալուն գիշերանց սպասող ծառաները, որոնք պէտք չէ գիշերային հանգիստը վայելեն, այլ կազմ ու պատրաստ կենան, որովհետեւ տէրը ժամ որոշած չէ, այլ յանկարծ երբ և ուզէ կրնայ տուն դառնալ. և պէտք չէ որ ծառաները զինքը դրան առջեւ սպասցնեն։ Գօտին մէջքը կապուած ու ճրագը վառած սպասելը, ինքզինքը հանգիստի չտալ ըսել է, վասն զի երբ ծառայութեան առթիւը կը լմննայ, այն ատեն միայն կրնան ծառաները գօտիներնին քակել և ճրագնին մարել և գիշերային հանգիստը վայելել։ Գօտին հին ժամանակի հագուստներուն էական մասն էր, ինչ որ մինչեւ հիմայ ալ գաւառացւոց զգեստի ձեւերուն և զինուորական համազգեստներուն վրայ կը տեսնուի։ Իսկ տիրոջ հարսնիքէ դառնալուն պարագան կը յիշեցնէ հին ատեններու սովորութիւնը, երբ ամէն մարդ սովորաբար գիշեր եղածին պէս տուն կը դառնար, և միայն հարսնիքներու կամ հարսնիքի ձեւով ուրախութեան-ներու պատճառաւ գիշեր ատեն տունէն դուրս գտնուելու առիթ կ'ունենար։ Միանգամայն Յիսուս կ'ուզէ ակնարկել թէ Որդւոյ Մարդոյ գալուստը, հարսնիքէ եկողի պէս ուրախալի և բարեգուշակ գալուստ մըն է։ Իսկ այս գալուստը կրնայ ճշմարտուիլ, երկրորդ պահուն ալ, երրորդ պահուն ալ, ինչ որ մեր բացատրութեամբ պիտի ըսէինք, թէ այս գալուստը կրնայ տեղի ունենալ կէս գիշերին մօտ ալ՝ կէս գիշերէ ետքն ալ։ Օրուան հին բաժանումին համեմատ, արեւ մտնալէն մինչեւ արեւելնելը գիշերուան 12 ժամն էր և արեւելնելէն մինչեւ մտնելը ցերեկուան 12 ժամն էր, և գիշեր ու ցերեկ աւելի երկար և աւելի կարճ ըլլալով ալ ճիշդ չորս պահերու կը բաժնուէին, և իւրաքանչիւր պահին սկիզբն ու մէջն ու վերջը երեք ժամեր կը կազմէին, ընդամէնը 12 ժամ, բայց անհաւասար տեւողութեամբ, ինչպէս ուրիշ տեղ ալ յիշեցինք (յօդ. 99)։ Ըստ այսմ երկրորդ պահուն վերջը և երրորդ պահուն սկիզբը կէս գիշեր ըսել կ'ըլլայ։

Եթէ տէրը ո՛ր և է պահին հասնէր և ծառաները արթուն գտնէր, ծառաները երջանիկ պիտի ըլլային, վասն զի իրենց տիրոջմէն վարձքի արժանի կը գտնուէին։ Այս վարձքը բացատրելու համար Յիսուս կ'ըսէ. թէ տէրը ինքը ծառայութեան գօտին ու գոգնոցը պիտի կապէ, ծառաները սեղանի պիտի նստեցնէ. ու ինքն անոնց պիտի ծառայէ։ Մեր սովորութեանց մէջ տէրերը այդպիսի բան չեն ըներ, հին ժամանակներու սովորութեանց վրայ ալ թէպէտ չատ բացայայտ յիշատակութիւն չենք գտներ, բայց Յիսուսի խօսքէն կը հետեւի թէ գոնէ Գալիլիոյ ու Պերէայի մէջ այսպիսի պատուասիրութեան և վարձատրութեան օրինակ կայ եղեր։ Ամէն առիթի մէջ Յիսուսի խօսքը չափազանցութեան ոճ ունի, թէ տէրերը մինչեւ իսկ իրենց աստիճանէն բարձր պատիւներ պիտի ընեն իրենց ծառաներուն։ Իսկ երբ այդ ձեւը նիւթական առմամբ չիմանալով բարոյական իմաստով հասկնանք, չատ լաւ կը յարմարի բարի մահուամբ մեռնողներուն, որոնց Աստուծոյ կողմէ այնպիսի վարձքեր պիտի տրուին, որոնք Աստուծոյ սիրելի զաւակներուն կը վայլեն։

Ուրիշ նմանութիւն մըն ալ կը գործածէ Յիսուս միեւնոյն արթնութիւնը յանձնարարելու համար։ Տանուտէր մը որ գողերէն կը վախնար, գիտէր գողերուն գործի ելնելու ատենը, և ըստ այնմ կը կարգադրէր իւր հսկողութիւնը։ «Դուք, կը յարէ Յիսուս, ատենը չէք գիտեր, և կրնայ ըլլալ որ ամենէն չկարծած ատեններդ գողը գայ, ուստի ամէն ատեն պատրաստ գտնուեցէ՛ք»։ Այդ նմանութեան մէջ համեմատութիւնը չեղակի է. ով որ ատենը գիտէ, կրնայ պէտք եղած ժամանակը հսկել, ուստի ով որ ատենը չգիտեր, պէտք է ամէն ատեն հսկէ։ Տանուտէրը որ գիտէ՝ Աստուած է, ծառան որ չգիտեր՝ մարդն է. և հետեւաբար մարդուն արթնութեան համար է խրատը, իսկ նմանութիւնը Որդւոյ Մարդոյ աւետարանական գալուստներէն աւելի, անհատական մահուան պարագային կը պատկանի։

157. ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆ

Ղուկ. ԺԲ. 41—48

Այդ քարոզութիւնները կը լսէին Յիսուսի աշակերտներն ալ և ունկնդիր ժողովուրդն ալ։ Աշակերտներ արդէն Որդւոյ Մարդոյ գալստեան հաւանած և հետեւած էին, և չէին կրնար իրենց պատշաճեցնել պատրաստակամ սպասման խրատը. բայց որովհետեւ Յիսուս իրենց և ժողովուրդին մէջ տարբերութիւն չէր դներ, տեսակ մը վարանման մէջ կը գտնուէին։ Պետրոս, որ միշտ առջեւ նետուելու համարձակութիւնն էր, այս անգամ ալ Յիսուսը ընդմիջելով, հարցում մը կ'ուղղէ անոր. «Տէր վարդապետ, որո՞նց կ'ուղղես դուն այդ ազդարարութիւնները, մեզի՞ թէ ամենուն»։ Երկու կերպով կրնան մեկնուիլ Պետրոսի բառերը. և մեզի՛ թէ ամենուն դիմաբաժանեալ խօսքերը. այսինքն կրնայ մեկնուիլ թէ՛ մինակ Յիսուսի աշակերտներուն և բոլոր ունկնդիր ժողովուրդին վրայ, և թէ՛ ամէն Յիսուսի հետեւողներուն և բոլոր մարդիկներուն վրայ։ Նշան մը չունինք մէկ իմաստը միւսին նախադասելու, և Յիսուս ալ չատ մտադրութիւն չդարձներ հարցումին, և ընդհանուր պատասխան մը կուտայ. իբր թէ ըսէր. «Ես աշակերտի կամ հետեւողի, և ունկնդիրի կամ բացակայի տարբերութիւն չեմ դներ. ես կը խօսիմ ամէն մարդու համար՝ որ իմ խօսքերէս օգուտ քաղելու և իմ խրատներս գործադրելու վիճակի մէջ է»։ Դարձեալ Յիսուսի պատասխանը նմանութեամբ է։ Տանուտէր մը որ չատ ծառաներ ունէր, անոնց մէջէն մէկը բոլորին վրայ գլխաւոր և հոգածու կը նշանակէ, որպէս զի ժամանակին ամենուն ուտելիքը և ուրիշ պէտքերը պատրաստ բռնէ։ Այս տեղ գերդաստան բառը պէտք չէ իմանալ մեզի սովորական եղած իմաստով, իբր տանտիրոջ ընտանիք՝ կին և զաւակներ, այլ պարզապէս իբր խումբ ծառայից։ Արդեօք մեր մէջ ալ գերի և գերդաստան բառերը ունի՞ն իրենց մէջ այն առընչութիւնը, զոր ոմանք դիտած են լատիներէն famulus (գերի) և familia (գերդաստան) բառերուն մէջ։ Բայց մենք բառաքննութեամբ չենք զբաղիր. դառնանք նմանութեան։

Տանուտէրը այդ կարգադրութիւնը կ'ընէ իւր ագարակին համար, ուր միշտ ինքը ներկայ չէ. և երբ ագարակը քննելու եկած տուն կը տեսնէ, որ ամէն ինչ կարգով կանոնով յառաջացած է և իւր հրամանները ճշդիւ գործադրուած են, կը փութայ իւր գոհունակութիւնը յայտնել այդ գլխաւոր ծառային, և ի վարձ նորա հաւատարիմ և արթուն պաշտօնավարութեան, անոր պաշտօնը կը բարձրացնէ, և ագարակի ծառաներուն գլխաւորութենէն հանելով, իւր իսկ տանը ընդհանուր տնտեսութիւնը անոր կը յանձնէ, և բոլոր իւր ինչքերուն մատակարարութիւնը անոր կը վստահի։ Ահա դարձեալ օրինակ մը որ Որդւոյ Մարդոյ աւետարանական գալուստէն աւելի, իւրաքանչիւր անձի հաւատարիմ պատուիրանապահութեան կը պատշաճի, որ այս կեանքին ագարակային պաշտօնավարութենէն բարձրանալով՝ հանդերձեալ կեանքին մէջ, Աստուծոյ տան մէջ, իբր տան զաւակ և տան անդամակից պիտի ընդունուի։ Սակայն աւետարանական գալստեան վրայ ալ կը մեկնուի դիւրաւ, երբ զի Հին Ուխտի ագարակային պաշտօնավարութենէն պիտի կարենայ Նոր Ուխտի տնական պաշտօնավարութեան բարձրանալ, եթէ առաջինին հաւատարիմ եղած է։

Ինչպէս առաջին պաշտօնին հաւատարիմ և ամէն վայրկեան արթուն գտնուողը պիտի վարձատրուի, անանկ ալ անհաւատարիմ և անպատրաստ եղողը պիտի պատժուի։ Անհաւատարմութեան գլխաւոր չարժառիթը, տեսակ մը վստահութիւնն է. թէ տէրը տակաւին գալու չէ, որով մինչեւ անոր գալը կրնայ ինքը իւր կիրքերուն ու հաճոյքներուն հետեւիլ. մէկ կողմէն իրեն հետ եղող և հոգերնին իրեն յանձնուած այր ու կին ծառաներուն վրայ կը բռնանայ, կը նեղէ, կը ծեծէ, միւս կողմէ ինքզինքը կերուխումի ու արբեցութեան կուտայ։ Եւ երբ այդպէս վստահօրէն կը զեղծանէր, ահա յանկարծ տէրը կուգայ, և զինքն այդ վիճակին մէջ գտնելով, անոր արժանաւոր պատիժը կուտայ. «Ընդ մէջ կտրեսցէ զնա»։ Այդ բացատրութիւնը որ բառ առ բառ մէջքէն երկու կտոր ընել կը նշանակէ. փոխաբերութեամբ պիտի առնուի, իբր ծառայն պաշտօնէն հեռացնել, կամ սպաննել, կամ ծեծի տակ ջարդուբուրդ ընել։ Զանազան մեկնիչներ այդ տարբեր իմաստներով ալ կ'իմանան։ Բայց թերեւս աւելի յարմար է հոգիին մարմինէն բաժանման վրայ իմանալ, որովհետեւ յաջորդ խօսքը բոլորովին հոգեկան է, և այլաբանութիւնը դադարած է, և պարզապէս կ'ըսէ թէ անհաւատներու պահուած դատապարտութիւնը պիտի ընդունի. որով անհաւատարիմ և պատուիրանազանց հաւատացեալը անհաւատին հաւասար և յար և նման կը սեպուի։

Իբր լրումն այդ վարդապետութեան Յիսուս վրայ կը բերէ, թէ ո՛վ որ իւր տիրոջ կամքը չգիտնալով պարտազանց կը գտնուի, նա ներողամտութեան արժանի կ'ըլլայ. իսկ բնաւ ներողամտութեան արժանի չէ նա՝ որ տիրոջ կամքը գիտնալով պարտազանց գտնուած է։ Այս է չատ ծեծ և քիչ ծեծ ուտելու բացատրութեանց իմաստը, և այդ բացատրութեանց հիմնուելով է որ «Ընդ մէջ կտրեսցէ» բացատրութիւնը ըստ ոմանց ծեծի վրայ մեկնուած է։ Խօսքը այլաբանութենէն հանելով, Յիսուս իմացնել կ'ուզէ թէ չատ աւելի թեթեւ է պարզ անհաւատին կացութիւնը, քան թէ պատուիրանազանց հաւատացեալին վիճակը։

Իսկ տիրոջ կամքը չգիտցողն ալ Յիսուս գոնէ քիչ ծեծի մը արժանաւոր կը գտնէ, թէպէտ և կրնար մտածուիլ թէ չգիտցողը պատասխանատուութիւն չկրեր, և բնաւ իսկ ծեծի արժանի պիտի չըլլայ։ Սակայն ճշմարտութիւնն այնպէս զօրաւոր է և ուղղութիւնը այնչափ յայտնի, որ անհաւատը կրնայ թեթեւացուցիչ պարագաներու համար ներողամտութեան արժանի ըլլալ, բայց ոչ երբեք բոլորովին արդարանալ։ Անոր համար Յիսուս բնաւ երկնային չնորհք և ճշմարտութեան լոյս չընդունողի ենթադրութիւնը չընդունիր, այլ կ'ընդունի աւելի և պակաս ընդունողներու ենթադրութիւնները, և չատ ընդունողէն չատ պահանջելու և քիչ ընդունողէն քիչ պահանջելու նշանաւոր պատգամով կը փակէ արթնութեան և հաւատարմութեան քարոզները։

ՔՆՆԱՍԷՐ

ՄԱՔՍ ԻՇԽԱՆԸ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐ

Աստուածաբանութեան բրոֆէսոր Սաքսոնիոյ Մաքս իշխանը, որ երկու անգամ Արեւելք համբորդած է յատկապէս արեւելեան Եկեղեցիներու ծէսերն ու արարողութիւնները, զանազան ըմբռնումներն ու վարչական կազմակերպութիւնը եայլն ուսումնասիրելու համար, հրատարակած է այս Եկեղեցիներու մասին Զուիցերիոյ Ֆրայպուրկ քաղաքի համալսարանին մէջ իր կարդացած չահեկան և հմտալից դասախօսութիւնները։ Ինչպէս յայտնի է, անցեալ ամառ աստուածաբան իշխանը Ս. Էջմիածին գնաց և Պոլիս եկաւ դարձեալ նոյն նպատակներով և այցելեց բոլոր Եկեղեցիներու պետերուն և նշանաւոր եկեղեցիները, ներկայ եղաւ այլեւայլ եկեղեցական արարողութեանց ու պատարագներուն, իբր դասաւանդած նիւթը հիմնովին ուսումնասիրելու համար։ Մաքս իշխանին գիրքը, որ 1907ին տպուած է Ֆրայպուրկի մէջ, կը կրէ սա վերնագիրը. «Vorlesungen über die orientalische Kirchenfrage», այսինքն՝ «Դասախօսութիւններ արեւելեան Եկեղեցիներու մասին»։ Հեղինակը իր գիրքը բաժնած է հետեւեալ հինգ գլուխներու. 1. Ներածական աշխարհագրական և ազգագրական տեղեկութիւններ (էջ 1-62), 2. Արեւելեան Եկեղեցիներու պատմական ծագումը (էջ 62-160), 3. Արեւելեան Եկեղեցիներ (160-200), 4. Կաթոլիկութեան յարած արեւելեան Եկեղեցիներ (200-235), 5. Կաթոլիկութեան հետ միւս Եկեղեցիներուն միութիւնը քաջալերելու միջոցներ (235-248). Աստուածաբան հեղինակը գիտակցաբար այս խնդիրներուն չուրջ գրուած բազմաթիւ գրութիւններ չի յիշատակեր և առհասարակ աղբիւրներու քննութեամբ չզբաղիր, այլ ինչպէս ինք կ'ըսէ Յառաջաբանին մէջ (էջ Ե.). «Որովհետեւ դասախօսութիւնս կը հրատարակեմ և ո՛չ թէ աղբիւրներու վրայ հիմնուած գիտնական գործ մը, այս պատճառով ամբողջ գրքին մէջ պահուած է դասախօսութեան ձեւը»։ Այն դասախօսութիւնները որոնք այս գրքին մէջ հրատարակուած են, աստուածաբան իշխանը կարդացած է 1906 ամառնային վեցամսեակին, Ֆրայպուրկի մէջ։ Հեղինակին նպատակն է արեւելեան Եկեղեցիներու մասին եղած աստուածաբանական ծանօթութիւնները խորացնել և ընդարձակել։ Մեծահամբաւ իշխանին վերեւ յիշուած հինգ գլխաւոր բաժանումներուն հետեւելով, մենք ալ Արեւելքի բազմաթիւ ընթերցողներուն պիտի ծանօթացնենք այս չահեկան գիրքը։

Գլ. Ա. Ներածութիւն.— Ներածական տեղեկութեանց յատուկ գլխուն մէջ հեղինակը կը խօսի արեւելեան Եկեղեցիներու սահմանին և այդ դաւանութեանց հետեւող ժողովուրդներուն վրայ։ Հեղինակը անկեղծօրէն կը խոստովանի որ իր դասախօսութիւնները թէև կաթոլիկական տեսակէտով գրուած են, սակայն ինք միշտ ճշմարտութիւնը պիտի ըսէ անաչառօրէն։ Հեղինակը կը չեշտէ սա պարագան, թէ՝ կրօնն ու Եկեղեցին մանաւանդ արեւելեան ազգերուն վրայ քաղաքակրթական տեսակէտով չատ մեծ ազդեցութիւն ունին և այս պատճառաւ արեւելեան Եկեղեցիներ պէտք է միանան Կաթոլիկ Եկեղեցիին հետ, անոր կրօնական և բարոյական բարիքներուն մասնակից ըլլալու համար։ Հեղինակը կը գանգատի որ չատ մը միսիոնարներ, որոնք Արեւելքի մէջ կ'աշխատին, արեւելեան Եկեղեցիներու մասին դոյզն գաղափար իսկ չունին։

Արեւելեան Եկեղեցին կը տարածուի Փոքր-Ասիա։ Քրիստոնէութեան առաջին դարուն Պօղոս առաքեալ հոն քարոզեց և թուղթեր գրեց Գաղատացիներուն, Եփեսացիներուն, Կողոսացիներուն։ Պետրոս առաքեալ թուղթեր գրեց Պոնտոսի, Գաղատիոյ, Կապադովկիոյ և Ասիոյ համայնքներուն։ Յայտնութեան եօթը համայնքները Փոքր-Ասիոյ մէջ կը գտնուէին։ Յովհաննէս աւետարանիչ Եփեսոսի մէջ գրեց իր աւետարանն ու յայտնութիւնը։ Առաջին երեք Տիեզերական Ժողովները հոն գումարուեցան, Նիկիա, Եփեսոս և Կ. Պոլսոյ, ինչպէս նաեւ Քաղկեդոնի և այլ ժողովներ։

Քրիստոնէութիւնը տարածուեցաւ Կովկասի, Միջագետքի մէջ, ուսկից Աբրահամ գաղթած էր և Իսահակ՝ Ռեբեկան և Յակոբ՝ Ռաքէլն ու Լիան կին առած էին։ Մինչեւ Հնդկաստան տարածուեցաւ քրիստոնէութիւնը։ Ասորիքի մէջ բազմաթիւ քրիստոնեաներ կային առաջին դարուն։ Պօղոս Դամասկոսի մէջ հաւատացեալ դարձաւ։ Փիւնիկիոյ մէջ ալ բազմաթիւ քրիստոնեաներ կային։ Գերազանցապէս Ս. Գրոց երկիր է Պաղեստին։ Եգիպտոսի՝ այս տաճարներու և բուրգերու երկրին մէջ ծաղկեցաւ ճգնութիւնն ու վանականութիւնը և այստեղէն տարածուեցաւ աւելի հարաւ Եթովպիա, Նուպիա, մերձաւոր արաբական մեծ թերակղզին։ Եւրոպական երկիրներէն քրիստոնէութիւնը տարածուեցաւ Պալքանեան թերակղզին. Պօղոս առաքեալ Աթէնքի Արիսպագոսին մէջ ճառ մը խօսեցաւ անծանօթ աստուածութիւնը քարոզելով և թուղթեր գրեց Թեսաղոնիկեցիներուն, Փիլիպպեցիներուն, Կորնթացիներուն։ Պօղոս առաքեալ իր աշակերտ Տիտոսը Կրետէ ղրկեց և Կիպրոսի մէջ ինք քարոզեց Բառնաբասի հետ։ Կ. Պոլիս եկեղեցական բազմաթիւ ժողովներուն և Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ կեդրոն դարձաւ։ Արեւելեան Եկեղեցին տարածուեցաւ Պալքանեան միւս երկիրներուն և Ռուսիոյ մէջ։ Բաց ի այս երկիրներէն, արեւելեան Եկեղեցիներուն հետեւողներ կան նաեւ աշխարհի միւս մասերուն վրայ։ Հեղինակը խօսելով արեւելեան Եկեղեցիներուն պատկանող համայնքներուն մասին, կ'ըսէ. «Աստուած Եկեղեցւոյ վարչութեան կեդրոնը յառաջադահութեամբ Հռոմ փոխադրեց, սակայն ամբողջ քրիստոնէական անցեալին մէջ հոգեկան կեանքին կեդրոնը Յունաց կողմն էր։» Այս է կաթոլիկ տեսակէտը։

Արեւելեան Եկեղեցի ըսելով, այսօր ո՛չ թէ մէկ եկեղեցի, այլ չատ մը եկեղեցիներ կը հասկնանք։ Այս եկեղեցիներէն ամէնէն մեծը անչուշտ Օրթոտոքս Եկեղեցին է, որուն հետեւողներուն թիւը 100 միլիոնի կը հասնի։ Օրթոտոքս են բոլոր Յոյները, Պալքանեան պետութիւններէ ոմանք և հսկայական Ռուսիան։ Բրոֆէսոր հեղինակը համամիտ չէ այն տեսութեան թէ յունական եկեղեցին Օրթոտոքս կ'անուանէ ինքզինքը Հռոմի դէմ, որ կաթոլիկ տիտղոսը կը կրէ։ Մեր կարծիքով ուղիղ է այն տեսութիւնը թէ դարերու ընթացքին մէջ այս երկու եկեղեցիները իրենց պատմական ձգտումները, իրենց անուան ուղղութեամբ արդարացուցած են։ Օրթոտոքսներէն զատ Արեւելեան Եկեղեցւոյն կը պատկանին երկաբնակ Նեստորականներ, որոնց թիւը այսօր հազիւ 100,000ի կը հասնի։ Արեւելեան Եկեղեցւոյն կը պատկանին նաեւ հետեւեալ միաբնակ համայնքները, ղպտիական-եթովպական կամ հաբէշական, Ասորի-Յակոբիկ եկեղեցիները։ Հեղինակը միաբնակ եկեղեցիներու մէջ կը դասէ նաեւ Հայ Եկեղեցին։ Բոլոր միաբնակներուն թիւը հազիւ 10 միլիոնի կը հասնի. Այս հաչուով Արեւելեան Եկեղեցին կը բաղկանայ հինգ եկեղ. համայնքներէ. 1. յունական, 2. Նեստորական, 3. ղպտիական-եթովպական, 4. Ասորի-Յակոբիկ, 5 Հայ, կամ միաբնակ եկեղեցիները միացնելով 1. յունական, 2. Նեստորական և 3. միաբնակ եկեղեցիներ։

Օրթոտոքս Եկեղեցին չկրցաւ իր վարչական միութիւնը պահել և հետզհետէ ճիւղաւորուելով նորանոր եկեղեցիներ յառաջացան, որոնք Պոլսոյ Պատրիարքէն բոլորովին անկախ են. այսպէս են օրինակ՝ ռուսական, պուլկարական, սերպիական, ռումանական, Մոնթէնէկրոյի, հելլենական եկեղեցիները։ Միւս Օրթոտոքս Պատրիարքութիւններն ալ հետզհետէ բաժնուեցան Պոլսոյ Պատրիարքութենէն։ Բոլոր Օրթոտոքս Եկեղեցիները կ'ընդունին սակայն որ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքը Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ մէջ նախագահ է և հաւատոյ խնդիրներուն մէջ ալ պէտք է անոր հետ համաձայնիլ։ Հայ Եկեղեցին ալ բաժանումներ ունի, կ'ըսէ հեղինակը։ Հոն ալ եկեղեցական միութիւնը խանգարուած է Կաթողիկոսութիւններով և Պատրիարքութիւններով, որոնք գրեթէ ընդհանուր հայրապետութենէ անկախ վիճակ մը ունին։ Հաբէշական և Ղպտիական Եկեղեցիներուն մէջ ալ վերջին ժամանակներս անհամաձայնութիւններ յառաջ եկան և Հաբէշները Ղպտիներու Պատրիարքէն բաժնուելով դիմեցին Աղեքսանդրիոյ օրթոտոքս Պատրիարքին։ Եթէ նկատի առնենք բողոքական բազմաթիւ եկեղեցիներու բաժանումը, այն ատեն կը տեսնենք որ Արեւելեան Եկեղեցիին բաժանումները համեմատաբար Արեւմտեանէն նուազ են, թէեւ ռուսական օրթոտոքս Եկեղեցւոյ մէջ ալ բազմաթիւ աղանդաւորներ կազմակերպուելու վրայ են։

Ինչպէս յայտնի է, Արեւելեան Եկեղեցւոյ հետեւողներէն մէկ մասն ալ յարեցաւ կաթոլիկ Եկեղեցւոյ։ Այս կաթոլիկութեան յարողները կը կոչուին իրենց Եկեղեցիին և ազգութեան համաձայն յոյն-կաթոլիկներ, որոնք յունական ժամերգութիւնը պահած են, ասորի-կաթոլիկներ կամ Նախկին Յակոբիկներ, որոնք ասորական-անտիոքեան ժամերգութեան կը հետեւին, կաթոլիկ Ղպտիներ, Հայեր և Հաբէշներ։ Լիբանանի կաթոլիկ Ասորիները կը կոչուին Մարոնիտներ։ Կաթոլիկութիւն ընդունած այս Արեւելքցիներն ալ այլ և այլ հատուածներու կը բաժնուին։ Կաթոլիկ Յոյները զանազան համայնքներու կը բաժնուին, կաթոլիկ Ռուսերը Ռութէն կ'անուանուին։ Կաթոլիկ Ռումէններէն զատ կան նաեւ կաթոլիկ Պուլկարներ, որոնք Ունիթ կը կոչուին. Ասորիքի մէջ կաթոլիկութիւն ընդունող Յոյները Մելքիթ կ'անուանուին։ Մելքիթներու ծագման մասին հեղինակին պարզած այս տեսութեան դէմ պնդողներ կան թէ անոնք ասորական ծագում ունին։ Օրթոտոքսութենէ կաթոլիկ դարձողներուն թիւը կը հասնի հինգ միլիոնի. երեք միլիոն Ռութէններ կան Կալիցիոյ մէջ, մէկուկէս միլիոն Ռումէններ՝ Հունգարիոյ մէջ, մանաւանդ Զիպէնպիւրկէն. կէս միլիոն Ռութէններ՝ Հունգարիոյ մէջ, 100,000 Յոյներ Իտալիոյ մէջ։ Մելքիթներուն թիւը որոշ յայտնի չէ։ Մարոնիդներու թիւը կէս միլիոնի կը հասնի. կաթոլիկ Հայոց թիւը 100,000-200,000 է. Քաղդէացիներուն թիւը 100,000 է. կաթոլիկ Ասորիներուն թիւը 60,000. կաթոլիկ Ղպտիները 2000ի չափ են, իսկ կաթոլիկ նորահաստատ հաբէշական համայնքին անդամներուն թիւը հազիւ քանի մը հարիւրեակ կը համարուի։ Այսպէսով արեւելեան կաթոլիկներուն ընդհանուր թիւը կը հասնի 6 միլիոնի։

Արեւելեան Եկեղեցիներուն այս բաժանումներն ու ստորաբաժանումները կը ցուցնեն որ եկեղեցական միութեան գաղափարէն անոնք դեռ չատ հեռու են։ Հեղինակը խօսելով արեւելեան եկեղեցիներու ընդհանուր առանձնայատկութեանց մասին կը յայտարարէ թէ իւրաքանչիւր Եկեղեցի իր ծէսերուն և աւանդութեանց վրայ չատ հպարտ է և կաթոլիկ միսիոնարներ պէտք չէ երբեք անոնց զգացումները վիրաւորեն. «Արեւելեան Եկեղեցին, կ'ըսէ հեղինակը, այն ատեն միայն կը խոնարհի երբ եկեղեցական պատմութեամբ անոնց ցոյց տրուի, որ իրենց Եկեղեցին կաթոլիկ եղած միջոցին ամէնէն պայծառ վիճակը ունեցած է, որ կաթոլիկ եկեղեցին անոնցմէ բան մը չուզեր կորզել, ընդհակառակը, այդ Եկեղեցիներու պայծառութեան և զարգացման կ'ուզէ նպաստել»։ (էջ 24).

ՏՈՔԹ. Յ. ԹՕՓՃԵԱՆ

ԻՆՉՊԷՍ Կ'ԱՇԽԱՏԻՆ ՄԵԾ ՎԱՐՊԵՏՆԵՐԸ

Ինչ անթափանցելի գաղտնիք որ կայ տիեզերքի ստեղծագործութեան չուրջ, նոյն անթափանցելի գաղտնիքը գոյութիւն ունի նաեւ արուեստագիտական մեծ գործերու արտադրութեանց եղանակի մասին։ Ե՞րբ, ինչպէ՞ս, ո՞ւրկէ յառաջ կուգան ստեղծական գաղափարները։ Որո՞նք են անոնց սկզբնական և վերջնական աղբիւրները։ Գործը ոչինչէն ի գոյ ելլելուն մէջ ի՞նչ օրէնքի, ի՞նչ դիպուածներու կը հպատակի և կ'ենթարկուի։

Եթէ կարենայինք լուծել այս խնդիրները, այն ատեն բնութեան ամէն գաղտնիքները պիտի պարզուէին մեր առջեւ։ Բայց ի՛նչ տեսակ բուռն ջանքեր ալ ի գործ դրուին, անկարելի է պարզել այդ գաղտնիքները։ Բնութիւնը իր գաղտնիքները ծածկած է չատ բարակ բայց անթափանցելի քօղի մը տակ, և աննշան պարագաներ պատճառ կ'ըլլան, նշանաւոր յայտնութիւններու։ Եթէ կենսագիրներու գրածներուն հաւատանք, մեծ վարպետներու գլուխ-գործոցները յաճախ այնպիսի ճղճիմ, ծիծաղելի և զաւեշտական պարագաներու տակ լոյս աշխարհ եկած են, որ այդ գործերը աննշան ինչ պիտի համարուէին, եթէ մարդուս հոգեկան զգացումը չփութար վճռել անոնց վեհութիւնը, և բանիմաց քննողներն ու լսողները չվաւերացնէին անոնց սովորական աստիճանէն չատ աւելի բարձր ունեցած տարբերութիւնը։

Ալպերդօ Ֆինցի հաւաքագրուած է մեծ մարդոց աշխատութեան եղանակներուն մէկ փոքրիկ հաւաքածոն ընել, որ հրատարակուած է իտալական լրագրի մը մէջ։

Իպսէն իր գրասեղանին վրայ մեծ զարդանօթ մը դրած էր, որուն մէջ զանազան փոքրիկ դէմքեր կային, փայտէ չինուած փոքրիկ արջ մը, փոքրիկ սատանայ մը, երկու երեք կատուի ձագեր և ասոր նման խաղալիկներ։ Հարցնողին՝ թէ ինչի կը ծառայէին այդ բաները, մեծ թատերագիրը պատասխանած է թէ առանց անոնց տող մը իսկ չի կրնար գրել։ Այսինքն այդ դէմքերէն իւրաքանչիւրը կ'անուանէր այն անձանց անունով, որոնց մէյմէկ դեր տուած էր իր դրամներուն մէջ, և ժամերով կը զբաղէր անոնցմով մինչեւ որ այդ փոքրիկ արջը կամ կատուն իբր կենդանի արարածներ երեւէին իր աչքին։

Ալեքսանտր Պիսոն, Ֆրանսայի նշանաւոր կատակերգակը օրուան լրագիրներուն մէջ «Այլեւայլք» խորագրին տակ գրա նուած զանազան դէպքերէն կ'առնէր իր գրելիք նիւթը։ Ամէն օր մեծ ուշադրութեամբ կը կարդար զանոնք և եթէ լուր մը մասնաւորապէս հետաքրքրէր զինք, կ'սկսէր երեւակայութեամբ այդ դէպքին մանրամասնութեանց հետեւիլ, մինչեւ որ յանկարծ իբրեւ կենդանի պատկեր մը ներկայանար իր աչքին. այն ատեն կը սկսէր գրել իր նոր վէպը։

Շատերու ծանօթ է արդէն թէ զանազան հեղինակներ իրենց գործերը ոչ-զարգացած անձերու միջոցաւ կը փորձէին և անոնց վճռին կ'ենթարկէին զանոնք։ Օրինակի համար. Մօլիէռ իր խաղերուն ամէն մէկ արարուածներն ու տեսարանները կը կարդար իր սպասուհիին. Կոլտոնի իտալացի մեծանուն կատակերգակը փողոցէն անցնող իր հանած մէկ գործաւորը կը կանչէր՝ անոր հաղորդելու համար իր նոր գործը։ Տիւմա Հայրն ալ Կոլտոնիի պէս կ'ընէր և կ'ըսէր «Այսպիսի անձինք գէթ ատ առաւելութիւնը ունին որ ուրիշին ազդեցութեան տակ չեն և անկողմնակալօրէն կը յայտնեն իրենց կարծիքը։» Մեծ վարպետներէն շատերն ալ կատարեալ արդուզարդով մը կ'աշխատէին։ Պիւֆոն կ'աշխատէր միշտ այնպիսի շքեղ արդուզարդով, որ ընկերային ընդունելութեանց յատուկ է։ Հայտն, գերման նշանաւոր երաժիշտ և ձայնագիրը իր աշխատութեան համար մասնաւոր արդուզարդը ունէր. նոր ածիլուած և գլխէն մինչեւ ոտքը նոր զգեստներ հագնելէն ետքը կը բազմէր իր մեծ Թիկնաթոռին վրայ և եղանակներ կը յօրինէր. Ներշնչուելու համար կը գործածէր մատնի մը, զոր Մեծն Ֆրեդերիք ընծայած էր իրեն և այդ մատանին նայելով կը գրգռէր իր երեւակայութիւնը։ Ֆրանսացի նշանաւոր նկարիչ Ժիռոտէ ու Մօնդարկիս ալ զարմանալի քմահաճոյքներ ունէր աշխատելու։ Ցերեկը չէր կրնար աշխատիլ, բայց մութը կոխածին պէս, աշխատելու սեղան մը ոտնգով կը համակուէր և անմիջապէս բազմաթիւ ճրագներ կը վառէր, կարծր խաչոր գլխարկ մը կը դնէր գլուխը և այդ գլխարկին եզերքն ալ մեղրամոմէ բազմաթիւ ճրագներ փակցուած էին վառուած. և ինքը այդ վիճակին մէջ կը նկարէր ժամերով։ Բրօսքէր ու Բրէպլյօն իր ողբերգութիւնները վառարանին քով կը գրէր։ Հոն կծկտած, ջղագրգիռ շարժումներով բարձրաձայն կը մենախօսէր և մերթ ընդ մերթ ալ անըմբռնելի և անկապակից աղաղակներ կը հանէր։ Տանտարօրզարնին օգնականներէն մին որ չէր ճանչնար զանի, օր մը այդ վիճակին մէջ պատահելով անոր, յիմար կամ չարագործ մը կարծեց և փութաց իմաց տալու ոստիկանութեան։ Գասաառացի ծանօթ բանաստեղծը Միւզրալ իր մեծ քերթուածները շրջագայութեան ատեն յօրինած է։ Ան կը նստէր գրելու այն ատեն միայն երբ իր քերթուածը ամբողջապէս պատրաստած էր միտքով։ Միլտօն և Իտալացի Ալֆիէրի բանաստեղծները աշխատելու սկսելէ առաջ նուագ մտիկ կ'ընէին։ Վօլդէր իր Հէնրիատին ամբողջ մէկ երգը երազին մէջ պատրաստած էր և արթննալէն ետքը պարզապէս գրի առած էր զայն։ Մօնքլէռ վիպագիրը ոչ միայն գաղափարներ և ծրագիրներ, այլ նոյն իսկ գործին մանրամասնութիւնները կը պարզէր իր երազին մէջ, զանոնք գրի առնելէ առաջ։ Բաիզիէլլօ երգահանը անկողնին մէջ պառկած ատեն միայն կրնար եղանակ յօրինել։ Ռօսինի մասնաւոր նախասիրութիւն մը ունէր աշխատութեան ատեն հորիզոնական դիրքով պառկելու. իր այս նախասիրութիւնը ժամանակին հետ ճշմարիտ մոլութիւն մը եղաւ իրեն համար, այնպէս որ անկողնին մէջ պառկած ատեն եթէ իր աշխատած թուղթերէն մին վար իյնար, նախամեծար կը համարէր ամբողջ թուղթը վերստին գրել քան թէ անկողնին մէջ բարձրանալով կամ վար իջնելով գետինը ինկած թուղթը վեր առնել։ Եթէ անկողնոյ մէջ պառկած չըլլար, դարձեալ կրնար աշխատիլ ամենուրեք և ամէն պայմաններու տակ։ Օրինակի համար, «Վիլհէլմ Թէլ» խաղին ուվէրդիւրը, իրարու հետ բարձրաձայն խօսելով զբօսնող երիտասարդներու խումբի մը անշրջանկալ ղմուկին մէջ ձայնագրած է։ Հարցուցած են Շօբէնի թէ ի'նչպէս կը պատրաստուէր քօնչէրդօ մը շինելու. Շօբէն պատասխանած է. 15 օրի չափ սենեակիս մէջ կը փակուիմ և շարունակ միմիայն Պախի գործերը կը նուագեմ. Բայց իմ հեղինակութիւններէս բնաւ բան մը չեմ նուագեր։ Ժօրժ Սան կը պատմէ Շօբէնի համար թէ իր հեղինակած ամէն կտորներուն գաղափարներն ալ յանկարծ և ամբողջապէս իր միտքը ինկած են։ Բայց անոնց յարդարումը անբացատրելի խռովք մը կը պատճառէր իրեն։ Սենեակին մէջ վեր վար կը շրջէր, գառագեղին մէջ պատող կապտաղի վագրի մը պէս։ Շաբաթներով մարդու հետ չէր խօսեր, կը պոռար, կը գոչէր, կուլար և կը յուսահատէր, թուղթ թուղթի վրայ կը պատռէր, հարիւրաւոր գրիչներ կը կոտրէր, ժամերով կ'աշխատէր ներդաշնակութեան մը վրայ, նոյն իսկ նօթի մը վրայ։ Մօցարդ կը գրէ նամակի մը մէջ. «Եթէ առանձին ըլլամ, եթէ զուարթ ըլլամ, օրինակի համար, ճամբորդութեան մը ատեն հանգստաւէտ ըլլայ նստած կառքը, լաւ ճաշէ մը ետքը շրջագայութեան ելլեմ, եթէ լուռ միջիկ անկողնոյս մէջ պառկած ըլլամ և անքուն մնամ, այն ատեն գաղափարները առատօրէն կը լեցուին գլխուս մէջ, ո'րկէ և ի'նչպէս, չեմ կրնար ըսել։ Այն եղանակները որոնք հաճելի կ'երեւան ինծի, զանոնք յիշողութեանս մէջ կը պահեմ կամ թէ զանոնք ցած ձայնով սանկ անգամ մը կ'երգեմ. գրիչը ամէն ինչ պատրաստ կը գտնէ ընդօրինակելու պէս զանոնք գրելու համար։» Կլուք գերման մեծանուն ձայնագիրը կը սիրէր պարտէզի մէջ աշխատիլ։ Ուստի իր քլավըսէնը հոն առնելով, կիզիչ արեւը իր գլխուն վրայ, շիշ մը գինի իր առջեւ, և ծխախոտի տուփն ալ ձեռքը բռնելով շինած է իր Իֆիժէնին Օրֆէան։ Անդօնիօ Սալիէռի իտալացի երգահանը եղանակի մը մօթիֆները իր գլխուն մէջ կարգադրած ատեն, գլխահակ և արագաքայլ կը շրջէր քաղաքին բազմամարդ փողոցներէն, մերթ ընդ մերթ քաքար կ'ուտէր, ուրկէ տուփ մը շարունակ կը պահէր իր գրպանին մէջ։ Զաբրին նուիրած իր քայլերգով հռչակ հանող Լէօբրինկ անուն երգահանը աշխատելու սկսելէ առաջ մէկ քանի գաւաթ Թանձր սուրճ կը խմէր և իր հնարած ու գրի առնելիք եղանակին մօթիֆը կ'երգէր։ Սալոմէ ծանօթ օբէրային այնչափ ծափահարուած և պարսաւուած երգահանը՝ Րիչարտ Շդրաուս իր երիտասարդութեան ատեն շատ կը սիրէր լսել, նուագածուներու խումբի մը միահաղոյն նուագելու սկսելէն առաջ, նուագածուներուն լարերը և ձայները ճշդելու և յարմարցնելու առթիւ յառաջ եկած ձայներու քաոսը, երաժշտական այդ Թոհաբոհը։ Շդրաուս իր առաջին սէնֆօնին գրած ատեն հայրը հարցուց անոր թէ ո՞ւրկէ ալ գտած էր ատոր մօթիֆը, և ըսաւ թէ ոչ ոք պիտի կրնայ նուագել այդ եղանակը։ «Ո՜հ, հայրիկ, ինչ կ'ըսես, ըսաւ երիտասարդ երգահանը, այդչափ դժուար չէ զայն նուագել, դուն իսկ յաճախ նուագած ես զայն քու եղջերափողովդ, անոր ձայները ճշդելու վայրկեանիդ...» Րիչարտ Շդրաուս շատ ազնուօրուած աշխուժով մը կ'ըսէ միշտ. «Ո՜հ, չէք գիտեր, մարդ ինչ վեհ եղանակներով կը ներշնչուի, երբ նուագածուները իրենց լարերը և ձայները կը փորձեն» — «Գայթակղութիւն մըն է այդ Արուեստին համար, կը պատասխանեն երաժշտութեան բիւզանդները։»

ԹԱՐԳՄԱՆ

ԶՈՒԱՐԹ ԺԱՄԵՐ

Տղու սրամտութիւն

—Տղաս, կ'ըսէր մայր մը իր զաւկին, երբեք կռնակէդ չեմ խնդացեր. ատ ի'նչպէս զաւակ ես դուն։

Տղան միտքը կը պահէ։ Հետեւեալ օրը կը կենայ մօրը առջեւ և կը խնդրէ որ կռնակը ելլէ։ Մայրը կռնակը կ'ելլէ և տղան սենեակին մէջ վեր վար կը պըտտցնէ. մայրը կը սկսի խնդալ.

—Բայց ինչ կ'ընես. խելքի՞դ եկաւ, տղայ։

—Չէ՛, ինչո՞ւ խելքիս գայ, երեկ կ'ըսէիր որ կռնակէդ չեմ խնդացեր. Նա՛ հիմա տես ի'նչպէս կը խնդաս կոր։

Կնոջական հնարամտութիւն

Նոր ամուսնացած ամոլ մը, որ մեղրալուսնի շրջանին մէջ կը գտնուէր։

— Մարդի'կ, գիտե՞ս, ամուսնացած մարդ մը խենթի պէս սիրահարուած է ինծի։

—Ի'նչ կ'ըսես, անուշիկ Սիրարփիս։ Ո՞վ է այդ մարդը։

—Եթէ անունը տամ՝ անցեալ օր առած վերարկուներս պիտի առնե՞ս։

—Ըսէ՛, ուզածդ կ'առնեմ։

—Ո՜հ, բնաւ իրար մի' անցնիր, սիրելի բարեկամս. դուն ես այդ մարդը։

Երկու ամուսիններու միջեւ

—Գիտե՞ս թէ ի'նչ բան է կին մը սիրելը, կը հարցնէ Սրբուհի իր ամուսնոյն։

—Գիտեմ ալ խօ՞սք է։ Իտէալ կին մը ունէի, բայց ամուսնացած է հիմա։

—Որո՞ւ հետ։

—Ինծի հետ, սուա՜ղ։

Բուն Քրիստոնեան...

Բարեսէր տիկին մը աղքատներու համար դրամ կը հաւաքէր. կծծի և դէգ հարուստի մը գրասենեակը կը մտնէ անցեալ օր. մարդուկը նոյն միջոցին սաստիկ կատղած էր ձախող հեռագրի մը պատճառով, որ 1000 ոսկի կորսնցնել կուտար իրեն։ Տիկինը ներս կը մտնէ։

—Ի'նչ կ'ուզէք կը պոռայ հարուստը, բարկութեան գագաթնակէտը հասած։

— Ոչինչ... պիտի խնդրէի որ դուք ալ քանի մը ղրուշ տայիք աղքատներուն...

Մարդուկը շլմորած, շառաչուն ապտակ մը կը զարնէ տիկնոջ ձախ այտին վրայ.

Տիկինը փոխանակ բարկանալու և իր դիրքը փոխելու՝

—Շնորհակալութիւն, կ'ըսէ, տակաւին ինծի համար էր, հաճեցէք աղքատներն ալ չը մոռնալ...

Կ'ըսուի թէ այդ կծծի և դէգ պարոնը կեանքին մէջ չըրած բան մը ըրած է այդ օրը՝ տիկնոջ պաքնոթ մը տալով յանուն աղքատներուն։

ԱՌՈՂՋԻՆ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Կատարելապէս սխալ է այն կարծիքը թէ վառարանով տաքցուած սենեակէն պատուհան բանալը կը պաղեցնէ սենեակը և վառելանիւթն ալ աւելի կը սպառի։ Սենեակին օդը եթէ ապականուած և ծանր բացած ըլլայ ածխային կազով, և կամ սենեակը շարունակ փակ պահելով, վառարանին ջերմութիւնը փոխանակ սենեակին մէջ տարածուելու, ծխնելոյզէն կը Թռի կ'երթայ։ Օդը մաքրուած սենեակն աւելի շուտ կը տաքնայ քան թէ ապականուած օդով սենեակը։ Հետեւաբար, տաքցուած սենեակէ մը օրուան մէջ մէկ քանի անգամներ պատուհան բանալով (մէկ-երկու վայրկեան) մաքուր օդ ներս առնելը թէ' տաղտկալի է և թէ խնայողական։

5ՐԴ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ
"ՍԻՆԿԵՐ„Ի
ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թ. 343, ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՐԿ
ԱՄԷՆ ՕՐ ԲԱՑ Է
ՄՈՒՏՔԸ ՁՐԻ
Առաջին կարգի մրցանակի արժանացած Բարիզի 1900ի, Սէն-Լուիի 1904ի, Միլանի 1906ի եւ Պրուսայի 1906ի ցուցահանդէսներէ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ԲԻՇՕՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ, երկուշաբթի օրը, Պ. Ժօրէս սա հարցումները ըրաւ արտաքին գործոց նախարարութեան.— Ի'նչ է նպատակը Ֆրանսայի կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն՝ Ալճեզիրասի որոշմանց կիրառումին առթիւ. իրա՞ւ է որ Մարոք, այդ առթիւ, կոչ մը ուղղած է նոյն որոշումները ստորագրող տէրութեանց և մասնաւորաբար Գերմանիոյ. իրա՞ւ է որ գերման կառավարութիւնը այդ մասին զեկոյց մը ըրած է Ֆրանսայի կառավարութեան. ի'նչ է ատոր պարունակութիւնը. ի'նչ Թուական կը կրէ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօն պատասխանելով յայտարարեց.

«Գերմանիոյ դեսպանատան խորհրդականը եկաւ ինծի բերանացի յայտարարելու թէ Մարոք յօյս յայտնել ուզեր է գերման կառավարութեան թէ այս վերջինը պիտի բողոքէ Ֆրանսայի կառավարութեան ընթացքին դէմ, որ անհամապատասխան է Ալճեզիրասի որոշմանց։ Խորհրդականը նաեւ ծանոյց ինծ թէ միանգամայն խնդրուած է Գերմանիայէն Թող չտալ որ Ֆրանսա միջամտէ նոյն երկրին ներքին գործերուն։ Ցարեց թէ այդ երկու դիմումներուն իբրեւ պատասխան Թանճէրի գերման ներկայացուցիչը հրահանգ առած է սա յայտարարութիւնը ընել.— Թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը քանի անգամներ, և դեռ վերջերս, հաստատած է որ Ալճեզիրասի որոշմանց շրջանակէն բնաւ դուրս պիտի չելլէ. թէ Մարոք եթէ կրնայ հակառակը պնդել, տղաս է դիմելու այդ որոշումները ստորագրող բոլոր տէրութեանց. թէ Գերմանիա, նոյն որոշմանց կիրառումովը, այլեւս չի կրնար առանձին վարուիլ այդ գործին մէջ, սակայն գերման կառավարութիւնը սիրով այդ բաղձանքը պիտի հաղորդէ Ֆրանսայի կառավարութեան։ Հարցնել տուի Մարոքի թէ իրաւո՞ւնք պատճառներ ունէր Ֆրանսայէն գանգատելու. յայտարարեց թէ ոչ և է գանգատ չունի Ֆրանսայի դէմ. Այսու հանդերձ իրաւ է որ գերման կառավարութենէն այդ կարգի բերանացի պահանջում մը եղած է։ Ուրկէ՛ է ատոր ծագումը։ Միջադէպին ծագումը տեսակցութենէ մը առաջ եկած է տեղացի պաշտօնատարի մը և հիւպատոսական գործակալի պաշտօն ունեցող անձի մը միջեւ։ Այս պարագաներուն մէջ այնպէս կը նկատեմ որ այդ գործին կարեւորութիւնը եղականապէս նուազած է։»

Պ. Բիշօն յետոյ Պ. Ժօրէսի կողմը դարձաւ և ծանր շեշտերով յայտարարեց թէ անպատեհ է նոյն խնդրոյն համար միշտ հարցումներով նեղել նախարարութիւնը, վասն զի այդ առթիւ հետամուտ քաղաքականութիւն մը անհրաժեշտ է և թէ կը խնդրէ որ այդ կարգի հարցումներով չաւելցուին նախարարութեան ընելիքին դժուարութիւնները։ Պ. Բիշօն համերաշխութիւն յանձնարարեց, ըսելով որ ուրիշ երկիրներ համանման պարագաներու մէջ համերաշխութեան օրինակ հանդիսացած են։ Արտաքին գործոց նախարարը յիշեցուց Ժողովին կողմէ տակէ առաջ քուէարկուած վստահութեան օրակարգը։ Պ. Բիշօն խիստ դիտողութիւններ ուղղեց Պ. Ժօրէսի, կծու կերպով քննադատելով անոր գաղափարները։ Պ. Ժօրէս ամզուեցաւ, ձեռքէն ձգեց այն գրիչը որով նօթեր կ'առնէր, և սկսաւ քրթմնջել սրբել։ Ցետոյ Պ. Ժօրէս բեմ ելաւ և պատասխանեց Պ. Բիշօնի, ըսելով որ ինք առջի նիստին հաղորդած էր Գերմանիոյ դիմում եղած ըլլալու լուրը, բայց արտաքին գործոց նախարարը յայտարարած էր որ տեղեկութիւն չունի. հետեւաբար այդ պաշտօն եթէ յայտնուէր, քուէարկուած վերոգրեալ օրակարգը անշուշտ տարբեր իմաստ մը պիտի ունենար։ Պ. Բիշօն պատասխանեց թէ Գերմանիոյ դեսպանը այդ պարագան իբրեւ գաղտնիք մը հաղորդած էր Ֆրանսայի կառավարութեան, որով կարելի չէր այդ մասին տեղեկութիւն հաղորդել Ժողովին։ Ասոր վրայ, Պ. Ժօրէս պատասխանեց թէ նորէն և խիստ մօտերս պիտի տեսնուի Պ. Բիշօնի հետ։

—Պերլինէն Թանի ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Հոս այնպէս կը նկատուի թէ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Բիշօնի կողմէ տրուած պատասխանը բարեբախտաբար վերջ մը կը դնէ բանակռիւներու։ Գերման դիւանագէտ մը յայտարարեց թէ Ֆրանսայի կառավարութեան կողմէ քանի անգամներ Գերմանիոյ բարեկրթութեան և բարեկամական զգացումներուն նկատմամբ յայտնուած յարգանքը Գերմանիոյ մէջ ապաւուածէն աւելի եղած է։ Վերոգրեալ դիւանագէտը ըսաւ թէ Ֆրանսայի մէջ ալ լաւ ընդունելութիւն մը պիտի գտնեն Պ. Բիշօնի խօսքերը, ինչպէս եղած է Գերմանիոյ մէջ։ Գերման դիւանագէտը յարեց.

«Երկուշաբթի օրուան նիստը թէ՛ Ֆրանսայի և թէ Գերմանիոյ մէջ բարեբաստիկ ազդեցութիւն մը միայն կրնայ ունենալ երկու երկիրներու յարաբերութեանց վրայ, և կարելի եղած է հաստատել որ, ի բացակայութեան անկարելի մերձեցման մը, բարեկամական վստահութիւն մը կը տիրէ Պերլինի և Բարիզի միջեւ։ Միանգամայն սա բացորոշ ապացոյցը ունինք թէ ո'չ Պ. Քլէմանսօ և ոչ ալ Պ. Բիշօն կ'ուզեն արկածախնդրական քաղաքականութեան մը հետեւիլ։ Կրցանք նաեւ հաստատել թէ Պ. Ժօրէսի քաղաքականութիւնը շատ փոքր թիւով համախոհներ ունի։ Այսու հանդերձ կ'ընդունինք թէ մեծ տէրութիւն մը չի կրնար ողորմ կերպով ետ կենալ իր ձեռնարկած մէկ գործէն և թէ Ֆրանսա պէտք է սպասէ իր պատւոյն և շահերուն համապատասխանող առիթներու՝ ետ քաշուելու համար։ Գալով այն խօսքերուն որոնք փոխանակուած են տեղացիի մը և գերման հիւպատոսական գործակալին միջեւ, տակէ վերջը անոնց գիտնալիք բանն է այդ խօսքերուն Թարգմանութիւնը։ Այնպէս կը նկատեմ թէ գերման գործակալին պարտքն էր զայն հաղորդել Թանճէրի դեսպանին, և այս վերջինն ալ պարտաւոր էր զեկուցանել Պերլինի։ Սակայն տակէ վերջը խնդիրը փակուած է, և ամենայն իրաւ վախճանն է գովելի։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռութ և Ուաշինկդընի Ֆրանսական դեսպան Պ. Ժիւսըրան կ'ուզեն իրաւարարութեան ենթարկել երկու երկիրներուն միջեւ ծագելիք վէճերը։ Այդ դաշնագրութիւնը պիտի ներկայացուի Մ. Նահանգաց ու Ֆրանսայի Խորհրդարաններուն, որով պարունակութիւնը մինչեւ այն ատեն պիտի չհրատարակուի, բայց կ'երեւայ թէ համանման է Անգլիոյ և Մ. Նահանգաց միջեւ պատրաստուած իրաւարարական դաշնագրութեան, զոր ամերիկեան Ծերակոյտը մերժեց։ Ֆրանքօ-ամերիկեան իրաւարարական դաշնագրութիւնը կնքուեցաւ՝ Լա Հէյի Դեսպանախորհրդին որոշմանց համապատասխան եղանակով՝ այսինքն թէ երբ ընդհանուր իրաւարարութեան դաշնագրութիւն մը գոյութիւն չունենայ, նոյն Դեսպանախորհրդին մասնակցող տէրութիւնները հրաւիրուին իրենց միջեւ առանձին դաշնագրութիւններ կնքելու՝ զանազան վէճերու կարգադրութեանը համար։ Երկուշաբթի օրը Թղթատարական պայմանագրութիւն մըն ալ կնքուեցաւ Ֆրանսայի ու Մ. Նահանգաց միջեւ։

ԼԵՀԱԿԱՆ ՍՏԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐԸ ԲՐՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Խաղաղութեան գերման Ընկերութեան Պերլինի խումբը փետրուար 1ին նիստ մը գումարեց Պերլինի քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ. այդ նիստին հետեւանքով բողոք մը ուղղեց Բրուսիոյ Ազգաց Ժողովին՝ լեհական ստացուածքներուն գնման ծրագրին դէմ։ Նոյն Ընկերութեան նպատակն է Խաղաղութիւնը երկիրներու մէջ, որով կը խնդրէ Բրուսիոյ Ազգաց Ժողովէն մերժել ծրագիր մը, որ Լեհացիներուն զգացումները պիտի խանգարէ Բրուսիոյ կառավարութեան նկատմամբ։ Նոյն բողոքը կը յարէ թէ այդ ծրագիրը ո'չ միայն սեփականութեան սկզբունքին կը վնասէ, այլ օտարներուն ալ լաւ գաղափար մը կազմել չի տար Բրուսիոյ մասին։ Խաղաղութեան գերման Ընկերութիւնը Երեսփ. Ժողովին քուէէն իբրեւ մեղմացում չի կրնար նկատել պահպանողականներու այն յայտարարութիւնը թէ ակամայ քուէարկած են։ Նոյն Ընկերութիւնը իր բոլոր խումբերուն անունով կը պահանջէ որ Ազգաց Ժողովը բացորոշապէս մերժէ այդ անարդար ծրագիրը։ Որոշուած գիրը ստորագրած են երկու բրօֆէսէօրներ՝ Պ. Պ. Պիշօֆեզէր ու Հէրդէր և Բեզլենի նախկին կառավարիչ մը Պառոն ֆոն Բուդքամէր։

Պ. ԱՆՏՐԷ ԹԱՌՏԻԷՕՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պ. Անտրէ Թառտիէօ Հարվարտի համալսարանին մէջ անցեալ օր երրորդ հրապարակախօսութիւն մը ըրաւ «Ֆրանսա և Միջերկրականի» վրայ։ Շարունակելով իր ուսումնասիրութիւնը Ֆրանսայի դիւանագիտական գործունէութեան վրայ 1891էն ի վեր, քննեց Ֆրանքօ-իտալեան ու Ֆրանքօ-սպանիական մերձեցումները և Ֆրանսայի ծրագիրը՝ Ալճեզիրասի որոշմանց գործադրութեանը մասին։ Ցիշեց Կամպէտտայի այն խօսքը թէ վերոգրեալ մերձեցումները անհրաժեշտ են Ֆրանսայի համար։ Բանախօսը ըսաւ թէ իր կարծիքով այն մեկնութիւնը որ Բարիզի մէջ տրուեցաւ Երրեակ Դաշնակցութեան նկատմամբ եղած փոփոխութիւններուն, և որուն գլխաւոր կուսակիցներն են Պ. Պ. Տէլքասէ ու Պառէռ, չափազանցուած է և թէ Իտալիոյ տրամադրութեանց մէջ միակ փոփոխութիւնը բարոյական է, այսու հանդերձ կարեւոր։ Այն ամէն տեսակ պատճառները որոնք կը հարկադրեն Ֆրանսան մարոքեան քաղաքականութիւն մը ունենալու, շատ ապացուցական նկատուեցան Ամերիկացիներուն կողմէ, որոնք այդ խնդրոյն ընդհանուր հետեւանքներուն միայն տեղեակ էին։

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ՇՐՋԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ

Ծերակուտական Օլտրիչ, երկուշաբթի օրը, Ծերակոյտին մէջ պարզեց իր ծրագիրը՝ արտօնելու որ տագնապական պարագաներու համար կարելի ըլլայ Թղթադրամի շրջաբերութիւնը, երաշխաւորուած ո՛չ միայն պետական արժէթղթերով, այլ քաղաքներու և երկաթուղիի առաջնակարգ Ընկերութեանց պարտաթուղթերով։ Ունկնդիրներու սրահին մէջ բազմաթիւ սեղանաւորներ կը գտնուէին, մանաւանդ Պ. Բիէրբօնդ Մորկըն։ Ծերակուտականը յայտարարեց թէ ելմտական յանձնաժողովը այնպէս կը նկատէ որ ներկայ նստաշրջանին կարելի պիտի չըլլայ դրամական դրութիւնը կատարելապէս վերակազմող ծրագիր մը ընդունիլ։ Ցարեց թէ ինք կը ջատագովէ կեդրոնական պանքայի մը գոյութիւնը՝ կառավարութեան հաշուոյն դրամներ շրջաբերութեան հանելու, սակայն հիմա այդ տեսակ ծրագիր մը անգործադրելի է. ուստի ելմտական յանձնաժողովը աւելի անմիջական կը նըկատէ հետեւիլ առեւտրական մեծ ազգերու օրինակին՝ Թղթադրամի շրջաբերութիւնը ընդարձակելով՝ ելմտական խուճապներու առաջքը առնելու նպատակով։ Նոյն ծրագիրը կը տրամադրէ տագնապական պարագաներու մէջ 48 ժամուան միջոցին 500 միլիոն տոլար շրջաբերութեան հանել։ Ելմտական յանձնաժողովը կը յանձնարարէ որ երկաթուղիի գլխաւոր ընկերութեանց պարտաթուղթերը ասկէ վերջը կարենան իբրեւ երաշխաւորութիւն ընդունուիլ, վասն զի, արդի օրէնքներու համաձայն, երկաթուղիի Ընկերութիւնները գրեթէ հանրային հաստատութիւններ են՝ կառավարութեան բացարձակ հսկողութեանը տակ։ Խիստ մօտաւոր ապագայի մը մէջ ահագին գումարներ պէտք պիտի ըլլան երկաթուղիներու զարգացումին համար, և կառավարութիւնը պիտի կրնայ դիմել ամէն տեսակ անհրաժեշտ ու բանաւոր միջոցներու՝ աւելի հաստատուն հանգամանք մը տալու երկաթուղիներու հրապարակին, առանց իր կողմէ ծախք մը ընելու։

ԳԵՐՄԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ԱՐՀԵՍՏՆԵՐԸ

Պերլինէն Բարիզի Թերթի մը հեռաձայնը կը գրեն.— Հին սովորութիւն մը, կանխատես ու գործնական, կ'ուզէ որ Հօհէնձօլէրնի տան բոլոր իշխանները արհեստ մը ուսանին։ Հօլշդայն-Կլիւքսպուրկի Ֆրէտերիք Ֆերտինանտ դուքսին հինգ աղջիկները, որոնք Գերմանիոյ կայսրուհիին քրոջ զաւակներն են, արհեստներ սորված են։ Մէկը ողագիր է, միւսը՝ մանրանկարիչ, երրորդը՝ հիւանդապահուհի, չորրորդը խոհարարուհի և հինգերորդն ալ մանկապարտէզի վկայեալ ուսուցչուհի։ Վիւրդէնպէրկի Փիլիպ դքսուհին, ծնեալ Աւստրիոյ արքիդքսուհի, կարող է բժշկական ամէն տեսակ պատիճներ շինել, նոյն իսկ տուայֆական գուլպաներ։ Պավիէրայի Առնուլֆ իշխանուհին աշխարհի ամէնէն գեղեցիկ ժանեակները կը պատրաստէ։ Շօնայխ-Քարոլաթի Ժան Ժօրժ իշխանին կինը՝ Ռէօյսի Հերմին իշխանուհին ալ ժամագործ է։

ԱՐԲԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոն աշխարհի այն քաղաքներէն մէկն է, ուր գինովութիւնը ամէնէն աւելի կիներուն մէջ է։ Լոնտոնի ոստիկանութիւնը, վերջերս, հրաման տուաւ մէկ քանի օր հսկել կարգ մը գինետուններու վրայ և արձանագրել այդ տեղերը յաճախող կիներու անունները։ Այդ քննութեան արդիւնքը նշանակուած է վիճակագրութեան մը մէջ, որ վերջերս հրատարակուեցաւ Անգլիոյ ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ։ Չորս օրուան մէջ 39,541 կին և 10,746 տղաք մտած են Լոնտոնի մէջ քանի մը գինետուններ։ Այդ 10,746 տղոց 164ը խիստ դեռատի են և միւսներն ալ տասնվեց տարեկանէն պակաս տարիք ունին։ Աւելորդ է ըսել թէ տղաքը գինետուն տանելու այդ սովորութիւնը անոնց վրայ վնասակար ազդեցութիւն մը կը գործէ և կրնայ զանոնք մղել արբենալու, երբ աւելի մեծնան։ Այդ առթիւ շահեկան է դիտել որ անցեալ տարի Լոնտոնի մէջ գինովութեան համար 1,058 անձեր ձերբակալուած էին՝ տղաք գրկած։ Այդ 1,058 անձերուն 220ը այր էին և 838ը՝ կին։

ՉՄՇԿԵԼՈՒ ՄԱՐԶԱՆՔԸ

Չմշկելու զբօսանքը շատ սիրողներ ունի Եւրոպայի մէջ։ Իրաւ է թէ երբ սառած լիճը կամ գետը բաւական ընդարձակ ըլլայ, չմշկելու լաւ վարժութիւն ունեցողներուն համար ատիկա առողջարար մարզանք մը ըլլալով հանդերձ հաճելի զուարճութիւն մըն է։ Գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչներն ալ տակաւ սկսած են ջերմ սիրողներ ըլլալ այդ մարզանքին, վասն զի ատիկա նպաստաւոր առիթ մը կ'ընծայէ նաեւ իրենց կնոջական շնորհներուն և հրապոյրներուն վրայ սքանչացնել տալու։ Ի սկզբանէ ի վեր սիրուած է այդ զբօսանքը և շատ նշանաւոր կիներ լաւ չմշկողներ եղած են։ Աւստրիոյ Ելիզաբէթ կայսրուհին շատ լաւ չմշկող մըն էր։ Վիեննայի դեսպանական մարմինը ճանչնալով հանգուցեալ կայսրուհիին չմշկելու համար ունեցած նախասիրութիւնը, նոր տարւոյ առթիւ զոյգ մը ոսկեզարդ և ականակուռ Թանկագին չմուշկ ընծայ ըրած էր, որուն արժէքը 40 հազար ֆրանք գնահատուած էր։ Հոլանտայի Վիլհէլմինա Թագուհին ալ, իշխանուհի եղած ատեն, շատ կը սիրէր չմշկել. Թանկագին զոյգ մը չմուշկ նուէր ընդունած է պալատական տիկինէ մը. Գերմանիոյ Ֆրէտէրիկ կայսրուհին ալ ջերմ նախասիրող մըն էր գահաժառանգ իշխանուհի եղած ատեն։ Ծեր Պերլինցիները կը յիշեն ցարդ անոր անման ճարպիկութեամբ Ռուսօօ կղզիին սառերուն վրայ չմշկելը, կենդանաբանական պարտէզին մէջ։ Եօժէնի կայսրուհին ալ լաւ չմշկող մըն էր։ Այն ատեն հայր Բօլ անուն կահագործ մը կար, որ մեծ համբաւ ունէր իբր ուսուցիչ չմշկելու և կ'ըսեն թէ ան էր որ չմշկել սովրեցուց կայսրուհիին, որ երեք օրէն կրցաւ կատարեալ յաջողութեամբ չմշկել Պուա տը Պուլօնի լիճին վրայ, և ջերմ նախասիրող մը եղաւ այդ մարզանքին։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՋՈՒՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՌՈՅՑԻ ԴԷՄ ՆԱԽԱԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բաժանորդներու ազդ

Ջուրի Ընկերութիւնը ձմեռն ներկայ եղանակին առթիւ, իր բաժանորդներուն կը յիշեցնէ սառոյցի ազդեցութեանց դէմ ջուրի ժամացոյցները պաշտպանելու համար ի գործ դրուելիք պէտք եղած նախազգուշութիւնները, ազդարարելով անոնց որ այս պատճառաւ յառաջ գալիք վնասը և նորոգութիւնը իրենց կը պատկանին եթէ վարձքով ալ ըլլան։

Ասկէ զատ, կը յիշեցնէ մանաւանդ ամէն անոնց որ ձմեռուան եղանակին իրենց սեփական տուներուն մէջ չեն բնակիր, թէ ջուրի ժամացոյցները սառոյցին վնասներէն զերծ մնալու համար ջուրը պարպելը միայն բաւական չէ։

Ջուրի Ընկերութեան գործակատարները կրնան բերանացի կերպով բաժանորդաց ցուցնել դիպուածներէ զգուշանալու համար պէտք եղած գործադրութիւնները։

Բայց լաւ գիտնալու է որ Ընկերութիւնը չստանձներ ոչ մէկ պատասխանատուութիւն, եթէ այս պայմանները անգործադրելի մնան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ վերադարձաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ. — Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ և Իտալիոյ դեսպան Իմբէրիալի մարքիզը պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ՇՈՒԷՏԻ պատուիրակութիւնը, երէկ, Շուէտի դեսպանին և հիւպատոսներուն հետ, պալատական կառքերով Կայս. Պալատ գնաց և հիւրանոցէն դիտեց Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով անոնց ներկայութիւնը, բարեհաճեցաւ Իր Կայս. մեծարանքները հաղորդել տալ արարողապետ Կալիպ փաշայի միջոցաւ։ Պատուիրակութեան անդամները խնդրեցին Կալիպ փաշայէն որ իրենց նկատմամբ եղած Կայս. շնորհներուն համար իրենց երախտագիտութիւնը մատուցանէ յառաջ Կայս. Գահոյից։ Հիւրանոցին մէջ ճոխ շքասեղան մը պատրաստուած էր։

—Սէլամլըքէն ետքը, Շուէտի պատուիրակութիւնը, Կայս. արտօնութեամբ այցելեց Կայս. Պալատան ղարաստանը, [illegible] և յախճապակիի գործարանը. յետոյ Բերա Բէլէս վերադարձաւ։

—Շուէտի պատուիրակութիւնը, առջի օրը, շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղեց յառաջ Կայս. Գահոյից, Հէրէքէի Կայս. գործարանին մէջ իրենց նկատմամբ եղած հիւրասիրութեան համար երախտագիտութիւն մատուցանելով։

ԿԱՅՍ. ՄԻՒԼՔԻՒԷ վարժարանին շրջանաւարտներուն համար ծանուցուեցաւ թէ ասոնցմէ անոնք որ պետական կրթական պաշտօնարաններուն մէջ կը ծառայեն, Կայս. Իրատէի մը համաձայն գաւառակի գայմագամութեան պաշտօնի կոչուին։ Նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, վերոգրեալ շրջանաւարտներուն ընտրութեան և անուանման առթիւ նոյն Խորհուրդին կողմէ տրուած որոշմանց համաձայն պէտք եղածը ի գործ պիտի դրուի։ Խնդիրը գրուեցաւ Ներքին գործոց նախարարութեան, նոյն որոշումներուն մէկ պատճէնն ալ հաղորդուելով։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայուեցաւ հարիւր յիսուն ղրուշ ամսաթոշակ յատկացնել կնոջը և երեք զաւակներուն Կէօմանօղլը Մէհմէտ աղայի, որ Սըվազի նահանգին մէջ աւազակներու հալածման ու ձերբակալման պահուն մեռած է. նաեւ Գաւըրօղլը Հաճի Մէհմէտ՝ հարիւր ղրուշ ամսաթոշակ, վասն զի գործելու անկարող ըլլալու աստիճան վիրաւորուած է։

ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄՆԵՐԸ. — Ելմտական յառաջիկայ տարիէն՝ այսինքն մարտ 1էն շրջաբերութեան հանուելիք նոր նամակադրոշմներու տպագրութիւնը աւարտած ըլլալով, ատոնց ամէն մէկ տեսակէն ալպոմ մը պիտի պատրաստուի՝ յառաջ Կայս. Գահոյից մատուցուելու համար։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան ընդհանուր ծախքերու վերատեսուչ և Կայս. պատուակալ Թիկնապահ միւշիր Սաատէտտին փաշա, որ երկու օրէ ի վեր հիւանդ էր, առջի գիշերը մեռաւ Նշան Թաշիի ապարանքին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով, հրամայեց որ յուղարկաւորութեան ծախքը Կայս. մասնաւոր Արկղէն հատուցուի. Նաեւ մեռնողին պաշտօնատարներու միջոցաւ բարեհաճեցաւ ցաւակցութիւն յայտնել ալ վախճանեալին ընտանիքին։ Ցուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուելով, մարմինը ամփոփուեցաւ Ֆաթիհի մզկիթին պարտէզին մէջ։

ՏԱՐԻՒԼԽԱՅԵՐԻ ուսանողներուն, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երկաթուղիի մասնագիտութեան դասեր պիտի աւանդուին՝ Հիճազի Համիտիէ երկաթուղիի կայարաններուն համար պաշտօնեաներ հասցնելու նպատակով։ Այդ դասաւանդութեան եղանակը սահմանելու համար կազմուած յանձնաժողով մը որոշեց որ թէ՛ այդ դասը և թէ անոր մասը կազմող ֆրանսերէնը ու հեռագրի դասերը աւանդուին Ե. ու Զ. դասարաններուն։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՑ մէջ քիմիական նիւթերու համար կատարուելիք տարրալուծումներուն ծախքը մաքսատանց կողմէ պիտի հատուցուի, վասն զի թէեւ քիմիագէտ չունեցող տեղերը Թաղապետական բժիշկները կը կատարեն քննութիւնը, սակայն տարրալուծումը տեղի կ'ունենայ քիմիագէտ ունեցող և ամէնէն մօտ գտնուող մաքսատան մէջ։

ԷՏԻՐՆԷԻ նահանգին մէջ ներկայ տարուան հունձքերը անբաւական ըլլալով, որոշուած էր որ արտի տէր չեղող հողագործներու և այլն սնունդը Թաղապետութեան կողմէ մատակարարուի և ատոր համար ալ նոյն Թաղապետութեան Թողուին ելմտական գանձէն վերաբերող քաբիզի մթերանոցներուն տուրքերը և սպանդանոցի տուրքին կէսը։ Այդ որոշմանց կիրառումին համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Էտիրնէի մէջ։

ՀԱՑԿԵՐՈՅԹ. — Օսմ. Պանքային ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տէֆէս, առջի գիշերը, սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ֆրանսական դեսպանը և ուրիշ հրաւիրեալներ։

ՄԱՆԻՍԱՅԻ կառավարիչ Մէհմէտ Կալիպ պէյ, որ արձակուրդով Կ. Պոլիս կը գտնուէր, երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ և Գատըգէօյի փողոցներուն մէջ օդային կազի լապտերներուն թիւը պիտի աւելցուի։

ՁՄԵՌԸ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ՄԷՋ.— Պրուսայի մեր Թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ.

—«Այս տարի ձմեռը հազիւ կրցաւ երկու անգամ թեթեւ մը ճերմկցնել Պրուսայի փողոցները և այն ալ կարճ ժամանակի մը համար միայն. մանաւանդ ութ օրէ ի վեր տաքուկ գարունի մը օրերը կը վայլենք։ Վերջերս ամառնային զգեստներով՝ կարեւոր երկսեռ բազմութիւն մը կը լեցնէր Սըլանաթի պարտէզն ու կայարանի ճեմելավայրը։ Ամբողջ Մէնչուր-Օվայի դաշտն ու ճերմակ Ողիմպոսի սարաւանդներու բլուրները ծածկուած են սիրուն կանաչութիւնով մը և եթէ քանի մը օր եւս տեւէ՝ ընդհատ ընդհատ փչող հարաւային ջերմուկ հովը՝ հաւանական է որ արթննան պարտէզներն ալ. արդէն նշենին սկսած է ծաղկիլ Չէքիրկէի պարտէզներուն մէջ, որոնք ակօսուած են հանքային տաք ջուրերու առուակներով։ Երկրագործը կ'աշխատի զուարթ, շուկան ալ ունի իր ուրախութիւնը. ածխավաճառն է միայն տխուր։ Սակայն անցեալ ուրբաթ օդը աւրուելով շաբաթ օրը մինչեւ իրիկուան ձիւն տեղաց։»

ԱՖԻՈՆ.— Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն թէ աֆիոն արտադրող վայրերէ առնուած լուրերու նայելով, վերջերս եղանակը մինչեւ մէկ աստիճան վնասաբեր է այդ բերքին։

ԱՅՆԹԱՊԻ Ֆարէ Թաղէն, անցեալները, Աբրահամեան Սարգիս մէկ քանի ընկերներով որսորդութեան գացած էր քաղաքին մօտերը. վերադարձին Սարգիսի հրացանը գիւպուեծով կրակ առաւ և Սարգիս ծնօտէն ու կոկորդէն վիրաւոր ըլլալով մեռաւ։

ԴԸՐԴԸՕՒԼԻՍԷՆ կը գրեն թէ Վիզէ գիւղաքաղաքէն Արսլանօղլը Տիմիթրի և Ալանճը Սօթիրի, որոնք ածուխ առնելու համար լեռը գացած էին, վերադարձին [illegible] սառեր են ցուրտին սաստկութենէն։ Նոյն գիւղաքաղաքին Էօրբինճէք գիւղէն Գալեռօղլը Մորֆի լեռնէն իր գիւղը դառնալու միջոցին ձիւնի փոթորիկի բռնուելով սառեր է։

ԽՂՃ ԿԱՏՈՒՆ.— Բերայի Թէքէ Պաշըի Գալբրաաան փողոցը փուռի մը մէջ աշխատող Վանկէլ, երէկ պանիր կտրած միջոցին կատու մը, որ դիմացը կեցած էր, չզիմանալով յափշտակեց ու կերաւ։ Վանկէլ բարկանալով, խեղճ կատուին վրայ քարիւղ լեցուց ու բռնկեցուց։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց այդ վայրագ անձը։

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Պէյքըր վաճառատան վրայ, որուն խոշոր ծանուցումը հրատարակեցինք երէկի Դ. էջին մէջ։ Հոն կը գտնուի մեծ մթերք մը աղանց քօսթիւմներու յատուկ քուրօններու, ամէն տեսակ զարդերու, մոմազօծ կտաւի, Թաղիքի, քրքեօններու և կահուորման յատուկ կերպասներու՝ խիստ զեղչուած և նպաստաւոր գիներով։ Նոյնպէս նոյն վաճառատան մէջ շատ զեղչուած գիներով կը ծախուին բրդէ և բամպակէ կերպասեղէններ, պլուզներ, ժիւբօններ, անձեռոցիկներ, աղանց և կանանց յատուկ անթափանցելի վերարկուներ, սեղանի ճերմակեղէններ, տղոց համար քօսթիւմներ, անկողնի ծածկոցներ, սրբիչներ, անկողնի կազմածներ, կահաւորման յատուկ ամէն առարկաներ և պայուսակներ, ամէն տեսակ վարագոյրներ եւայլն։ Այս բացառիկ վաճառումը %էն 50 և աւելի զեղչով պիտի կատարուի և մինչեւ փետրուարի վերջը պիտի տեւէ։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ կալուածներու բարեկարգութեան համար, ինչպէս գրեցինք նախընթաց օր, Թիֆլիզի մէջ յանձնաժողով մը կազմուած էր, Սինօդի անդամ Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ.ի նախագահութեամբ։ Այս յանձնաժողովը ծրագիր մը կազմած է հետեւողութեամբ Պոլոժենիայի մէկ քանի յօդուածներուն և արդի փոխարքային հաստատած կալուածական ժամանակաւոր կանոններուն։ Այս ծրագրին գլխաւոր մասերը հետեւեալներն են. Ա. Ծխական ժողով.— 1. Ծխական ժողովը պիտի մատակարարէ և պիտի շահագործէ ծխական եկեղեցիին պատկանող կալուածները և պիտի սահմանէ ծխական տուրքը. 2. Պիտի կատարէ իր շրջանի բոլոր կրթական և այլ գործերը. 3. Պիտի ընտրէ իրեն գործադիր մարմին ծխական Խորհուրդ մը մէկ տարի ժամանակամիջոցով. 4. Պիտի քննէ իր կողմէ կարգուած ծխական Խորհուրդին տարեկան ելեւմտից պիւտճէն։ Բ. — Իւրաքանչիւր Թեմերու մէջ գտնուող բոլոր վանքապատկան գոյքերու գլխաւոր կարգադրիչն ու խնամատարն է Թեմական պատգամաւորութեան ժողովը, որ իբրեւ ընդհանուր Տնօրէն Թեմական ամբողջ մատակարարութեան հոգը ստանձնած է։ Գ. Թեմական ժողովը կ'ընտրուի չորս տարի պայմանաժամով։ Դ. Թեմական ժողովին չորս տարուան պայմանաժամը լրանալէ առաջ Թեմական Խորհուրդը առաջնորդին հաւանութեամբ օր առաջ պէտք է կարեւոր կարգադրութիւններ ընէ նոր անդամներու ընտրութեան մասին։ Ե. Թեմական ժողովը տարեկան ունենալու է առնուազն մէկ նստաշրջան Թեմական ժողովին որոշած ժամանակամիջոցին։ Իսկ ասկէ դուրս Թեմական ժողովը ի նիստ հրաւիրելու կարող է միայն Ս. Կաթողիկոսը, Սինօդը և Թեմական Խորհուրդը։ Զ. Թեմին առաջնորդը կը նախագահէ Թեմական ժողովներու, իբրեւ նախագահ։ Է. Թեմական ժողովները իրենց Թեմին համեմատ և տեղական պայմաններու համաձայն ուրոյն կանոնագիրներ և հրահանգներ կրնան պատրաստել։ Թեմական ժողովի իրաւասութեան ենթակայ են տեղական բոլոր մասնաժողովները և գործակալութիւնները։ Ը.— Թեմին բոլոր վարչական հաստատութիւնները ու պաշտօնեաները պարտաւոր են միշտ հաշիւ տալու Թեմական ժողովին։ Թ.—Թեմական ժողովը ամէն տարի պէտք է պատրաստէ իր Թեմի Թեմական ելեւմտից նախահաշիւը, որուն մէջ նշանակուելու են նաեւ նոյն Թեմի մէջ գտնուող բոլոր վանքապատկան կալուածներու հասոյթները։ Ժ. — Թեմական պատգամաւորական ժողովը, իբրեւ գործադիր մարմին կ'ընտրէ Թեմական Խորհուրդ մը, չորս տարուան ժամանակամիջոցով, նախագահութեամբ առաջնորդին։ ԺԱ. — Թեմական ժողովները հաշուետու և պատասխանատու են կեդրոնական ժողովին։ ԺԲ. — Կեդր. ժողովը կը կազմուի իւրաքանչիւր Թեմի և Ս. Էջմիածնի կողմէ ընտրուած ներկայացուցիչներէ, նախագահութեամբ Ս. Կաթողիկոսին կամ անոր ներկայացուցիչին։ ԺԳ. — Կեդր. ժողովը իրաւունք ունի փոփոխութիւն մտցնել Էջմիածնի և Թեմական ժողովներու նախահաշիւներուն մէջ, միշտ ուշքի առջեւ ունենալով կալուածներու հասոյթ բաժանման սկզբունքը։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՊԱՇՏՕՆԱԹՈՒՂԹԵՐ.—Այս օրերս, ինչպէս կը տեղեկանանք, Պատրիարքարանի արձանագրութեան դիւանէն, որուն պետն է Մկրտիչ էֆ. Մելիքեան, Երուսաղեմայ կալուածներուն 12 տարուան հաշիւներուն վերաբերեալ կարգ մը Թուղթեր կորսուած են։

ԻԶՄԻՐԻ Կրօն. և Քաղաք. ժողովները մէկ երկու շաբաթէ ի վեր ամէն օր նիստ կը գումարեն զբաղելու համար քաղաքական խնդրով մը, որ ո՛վ գիտէ, ի՛նչ բանի շուրջ կը դառնայ։ Նախորդ իրիկուան նոյն ժողովները վերջնական նիստ մը գումարած են Առաջնորդ Սրբազանին նախագահութեամբ։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ համբաւաւոր քարոզիչ Մր. Տաթթըն, որ 5 տարիներէ ի վեր աշխարհիս շրջանը կ'ընէ Թափառական միշտ քարոզելով Աստուծոյ խօսքերը, այս օրերս Իզմիր հասած է։ Մր. Տաթթըն իր հետ կը պտտցնէ նաեւ շարժական անասուն մը, որուն երբայական Տապանակ Ուխտին ձեւը տուած է, այնպէս որ քարոզած միջոցին, ունկնդիրներու աչքերուն առջեւ կը պարզէ Հրեաներու քառասնամեայ անապատի կեանքը, մի առ մի ցոյց տալով Տապանակ Ուխտի, Տասնաբանեայ պատուիրաններու տախտակներուն և Մովսէսի ու Ահարոնի կրօնական տարազներուն մանրանկարները։ Նախընթաց օր երեք տարբեր ժամեր քարոզած է տեղւոյս միջազգային Ուսումնական ժողովարանին մէջ։ Այս քարոզները Թուրքերէնի և հայերէնի Թարգմանած է բրոֆ. Կ. Ց. Պէյլէրեան։ Մր. Տաթթըն մէկ քանի օրէն կը մեկնի Իզմիրէն՝ շարունակելու համար իր պտոյտը և Աւետարանի քարոզութիւնը։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ խնդիրներու քննութեան համար կազմուած [illegible] ժողովը երէկ գումարուեցաւ Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և զբաղեցաւ կալուածական խնդիրներու նախաքննութեամբ։ Ժողովը որոշեց իր առաջիկայ նիստին հրաւիրել ելեւմտից նախորդ ատենապետը, լսելու համար անոր բացատրութիւնները։

ԴՊՐԵՎԱՆՔԷՆ արձակուած ուսանողներէն մէկը, Բիւթիւճեան անուն, Ատրուան Թերթին մէջ բանիկ մը գրած է Դպրեվանքէն արձակուելու մասին։ Փոխ վանահայր Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ. երկու ուսանողներ ճամբած էր բարոյապէս և մտաւորապէս կեսաւորսն եկեղեցականութեան անյարմար նկատելով։ Արդ՝ անոնցմէ մին կ'ըսէ թէ հաստատելու համար Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ.ի կազմած գաղափարը իր մասին, այսօրուան իր նամակը հրատարակութեան տալէ է, ուր ստորագիր ընթերցող մը շատ պարզաբար կը տեսնէ թէ, այդ տղերքը գրող մը երբե՛ք պէտք չէ եկեղեցականի սքեմ առնէ և հետեւաբար Տ. Բաբգէն Ծ. Վ. ասկէ աւելի բանաւոր տնօրինութիւն մը չէր կրնար ընել այդ բնաւորութիւնը ունեցող և այդ տեսակ գաղափարներով սնած ուսանողի մը հանդէպ։ Լեզուն ալ որին Թարգմանն է, բսած են և աշխատակից Դպրեվանքցի մը, որուն նամակը կը դատապարտէ զինքը, եթէ այդ Թերթին խմբագիրները զայն յօրինած կամ ճոխացուցած չեն իրենց քմաքի ասմիսաւորութեան համաձայն։

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ. Տեղական և Ուսումնական Խորհուրդները իրենց շաբաթական նիստերը գումարեցին և զբաղեցան, առաջինը՝ ամուսնական, երկրորդը՝ հաշուական և կալուածական և երրորդը ուսուցչական խնդիրներով։

ՋՈՒՆԴԻՍԵԱՆ սանի քննութեան մասնակցող աշակերտներէն՝ Պ. Ռաֆայէլ Շիշմանեանի մասնաւոր նպաստ մը յատկացուեցաւ Սանասարեան կտակի յանձնաժողովին կողմէ, որպէսզի Պ. Շիշմանեան, որ ապագայ խոստացող բաղդանկարիչ մըն է, նոյն ճիւղը կատարելագործէ [illegible] Գեղարուեստից վարժարանին մէջ։

ՍՂԵՐԴԻ առաջն. տեղապահ Տ. Կ. վրդ. Սրբութեան Պատրիարքարանէ իր վիճակին յատկացուած կրթական նպաստը տասը գիւղերու վրայ բաշխած և անոնց ցուցակը և ուսուցիչներու ու աշակերտներու ընդհանուր Թիւը տեղեկագրով մը հաղորդած է Ս. Պատրիարք Հօր։

ԵՈԶՂԱՏԻ կրթական և եկեղեցական գործերը շատ մութ և տխուր գոյներով կը ներկայացնէր իրիկուան Թերթի մը Թղթակիցը։ Այսպէս, երբ Թէ հին ռամիկ դրութիւն կը տիրէ դեռ Եոզղատի վարժարաններուն մէջ. Թէ հայ ուսանողները ի նզոյէ հայ վարժարաններու, բողոքական վարժարաններ կը յաճախեն. Թէ Առաջնորդ Սրբազանը անցեալ տարի ուսուցիչ տեսուչ մը ճամբայ տալով, անկարող մը անոր յաջորդ կարգած և մանկապարտէզի մը հաստատման հակառակած է. Թէ վիճակային գիւղերու մէջ ոչ միայն վարժարան և վարժապետ չկայ, այլ նոյն ատենց քահանայի են եկեղեցիները, որուն հետեւանքով ապօրէն կենակցութիւններն ու կրկնամուսնութիւնները հետզհետէ կ'աճին և Թէ վերջապէս Իսկէնտէրեան եղբայրներու 3000 ոսկիի մօտ կտակը ի մօտոյ յուսի մատակարարութեամբ պիտի փճանայ, և Թէ այս առԹիւ կազմուած յանձնաժողովը հրաժարագիր մատուցած է Ս. Կաթողիկոսին։ Այս ամէնը սակայն բուն իրողութիւնները չեն, կը գրէ տեղւոյն մեր Թղթակիցը և այս առթիւ բացարձակապէս կը հերքէ նախ սա պարագան Թէ Եոզղատի ազգ. վարժարաններուն մէջ հին ռամիկ դրութիւն քսուած բանը չկայ, այլ բոլորովին նոր մեթոտներով և ժամանակին պահանջմանց համաձայն աստիճանական ուսումները կ'աւանդուին համեստ ծրագրով մը որ միջավայրին յարմարցուած է։ Ցետոյ մեր Թղթակիցը կը հարցնէ Թէ նոյն յօդուածագիրը այցելա՞ծ է այդ. վարժարանը, տեսա՞ծ է անոր ծրագիրը, քննութեանց մասնակցած և անոր ներքին կարգն ու կանոնը քննա՞ծ է, և եթէ ոչ, այն ատեն իր լուրերը անձնական Թելադրութեան մը ենթարկուած յերիւրանքներ ըլլալը կը յայտնէ։ Անցեալ տարի, կ'ըսէ մեր Թղթակիցը, նախաձեռնութեամբ Առաջնորդ Ս. Հօր, 1200 ոսկիի մօտ գումարով հոյակապ վարժարան մը կառուցանուեցաւ, ուր այժմ 500-600 ուսանողներ կը դաստիարակուին՝ 280 ոսկիի մօտ անձնական ծախքով, ինչ որ գոլէճ մը վառելանքին ծախքին կը համեմատի. եթէ նոյն յօդուածագիրը մեր սոյն փաստաւոր շէնքը իբր գոլէճ մը կը նկատէ՝ կը սխալի, և եթէ ի փոխարէն այդչափ չնչին ծախքին՝ ամէկ գոլէճ մը համահաւասար ուսում կը պահանջէ, այդ ևս անիրաւ պահանջում մը կ'ըլլայ։ Իսկ Առաջնորդ Սրբազանը այն ինչ այս հոյակապ դպրոցին կառուցման ծախքը հոգացած՝ [illegible] վրայ հաստ հաւնձքներ անյաջողութիւն մը, և հետեւաբար աղքատ դասակարգին նիւթական նեղութիւնը նկատի առնելով, չորս ամիս առաջ ինքնաբերաբար Թեմական այցելութեան ելաւ ու ժողովուրդը հոգեւորապէս մխիթարեց և շրջակայ 30 գիւղերը միասմի այցելելով, նպաստ կլոր գումարով մը վերադարձաւ տեղս։ Ասկէ զատ, նպաստընկալ յանձնաժողով մը կազմեց, որպէս զի ունեւոր տուներէն, ալիւր, փայտ և ածուխ հաւաքելով Ս. Ծննդեան առթիւ աղքատ ընտանիքներու բաշխեն։ Մեր Առաջնորդէն մարդկօրէն այսչափ բան կ'ակնկալենք և ոչ ասկէ աւելին։ Իսկ նախկին տեսուչը կամօվին հրաժարած էր և իր յաջորդը կարող, փորձառու և լեզուագէտ անձ մըն է։ Գալով մանկապարտէզին, ներկայ տարին ընդհանուր սովամահ անյարմար է անոր. ո՛չ յարմար շէնք, ոչ մանկապարտիզպանուհի կայ քաղաքիս մէջ և ոչ ալ դպրոցին պիւտճէն կրնայ ներել այդ ծախքին, լաւ է ուշ քան երբեք։ Արդեօք այդ Թղթակիցը չի տեսա՞ծ Թէ մեր վարժարանները բողոքականներէն աւելի յառաջադէմ են. 20-30 հայ ուսանողներու հոն յաճախելը բացառութիւն կը կազմէ։ Եւ յետոյ Եոզղատի մէջ երբեք չէ եղած ժամանակ մը որ բողոք. վարժարանները գերադաս ըլլան ազգ. վարժարաններէն. Իսկ Եոզղատ որ 1700 հայ տուն կը պարունակէ, հինգ տարի առաջ Նախկին առաջն. տեղապահին օրով հազիւ երեք հատ կրկնամուսնութեան անհաճոյ դէպքեր պատահեցան մեղմացուցիչ պատճառներով. Արդի Առաջնորդին օրով երբեք այդպիսի ամուսնական դէպք չէ պատահած։ Նոյն Թղթակցին գրութեան բուն էական մասին գալով, այն է Իսկէնտէրեան եղբայրներու կտակին, պէտք է ըսել Թէ ատիկա Եոզղատի համար քար գայթակղութեան եղած է։ Քաղաքիս մէջ ամէն ոք կ'ուզէ այդ դրամէն մաս մը փոխառութիւն ընել, եթէ յաջողի՝ լաւ, եթէ չյաջողի՝ վա՜յ Առաջնորդին։ Յիշեալ կտակին համար կազմուած գործադիր յանձնաժողովը երբեք չէ հրաժարած։ Թո՛ղ այդ յօդուածագիրը վստա՛հ ըլլայ, որ այդ կտակին տրամադրութեամբ սահմանուած բոլոր դրամները ի մօտոյ դրամատան մը մէջ ի պահ պիտի դրուին, որով այդ առթիւ եղած բոլոր վիճաբանութիւնները և բամբասանքները պիտի անհետանան։

ՀԱՄԵՍՏ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՄԸ ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ստորեւ կը հրատարակենք տեսակին մէջ եզական վաւերագիր մը, որուն վրայ խորհրդածութիւններ ընելու պէտք չենք զգար, ինքնին այնքան պերճախօս ըլլալուն համար։ Այս ինքնակենսագրութիւնը ղրկուած է Պարտիզակի Ս. Յակոբ եկեղեցին գտնուող [illegible] մը.—

Յիշատակարան Տ. Յովհաննէս
Աւագ քահանայի Մկրեան

Առ Արժանապատիւ քահանայս Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ ի Պարտիզակ,

Եղբարք սիրեցեալք ի Քրիստոս

Հայրենակից ձեր եմ և ես, ծնեալ ի Պարտիզակ գեղջ որ է հանդէպ քաղաքին Նիկոմիդիոյ։ Մնայ յառաքինազարդ մօրէ իմմէ, և ի մեծանուն հօրէ իմմէ Մկըր Օղլու Սարգիս մեծատուն կոչեցելոյ։ Ըստ ժամանակի պահանջմանն ուսայ յԱզգ. վարժարանի, և ապա 1866 ամի ըստ միահամուռ բախանձանաց եւ խնդրանաց համայն բարեպաշտ ժողովրդեանն Պարտիզակի և քահանայական դասուն կոչեցայ ի կարգ քահանայութեանն և ընկալայ զաստիճան և զօծումն քահանայութեան ընդ այլ երկուս ընկերակիցս իմ Տ. Կարապետ Միսաքեան և Տ. Մկրտիչ Աղաբեան ի ձեռնտուր պաշտօնէէ մատակարարութեան՝ շնորհաց Ս. Հոգւոյն Տ. Ներսէս Արքեպիսկոպոսի Վարժապետեանն։ Եւ ապա յետ չորից ամաց կոչեցայ ի մայրաքաղաքն Կ. Պօլիս ի Պատրիարքէն Հայոց Թուրքիոյ և կարգեցայ լիազօր Պատրիարքական Փոխանորդ զոր պաշտօն վարեցի զհօթն ամ անբասիր վարուք, ուղիղ մտօք եւ անաչառ ոգւով։ Եւ առ ամենայն եպիսկոպոսունս եւ ծայրագոյն վարդապետս մայրաքաղաքին Կ. Պօլսոյ ոչ կարէին համբ ակամբ հաւել ընդ իս, զի իբրեւ զասակական քահանայ ոչ զգաստօն արժանանային եւ ծայրագոյն վարդապետաց վարէի կարի իմն համարձակութեամբ, որով և յաւելի զփառս եւ զպատիւ Ազգին եւ Ս. Եկեղեցւոյ։ Եւ մի ոմն յեպիսկոպոսաց եկն եհաս ի Պատրիարքարանն Հայոց և տարբեր զՊատրիարքն զի մերժեսցէ զիս ի փոխանորդական պաշտօնէ իմմէ, և Թէպէտ Պատրիարքն Հայոց ոչ կամէր արձակել զիս, այլ սակայն լաւ վարկայ ես լինել զՅովնան զի դադարեսցէ մրրիկն, որոյ վասն հրաժարեցայ սրտիւ եւ մտօք։ Եւ ապա կարգեցայ լիազօր հոգեւոր հովիւ ի վերայ հայ գաղութին Մանչէսթր քաղաքի յուր երթեալ ի սուղ ինչ ժամանակի յաւելի զփառս եւ զպատիւ Ազգին եւ Ս. Եկեղեցւոյ։ Եւ սակայն արք ոմանք նախանձոտք ամպարշտաբար (անհաւատք) էին զայլ ոք կոչել ի Մայր Աթոռոյ Կաթողիկէ Էջմիածնայ։ Որոյ վասն հրաժարեալ եկի ի մայրաքաղաքն Կ. Պօլսոյ։ Եւ ապա կարգեցայ լիազօր քննիչ ի վերայ եպիսկոպոս առաջնորդին Եգիպտոսի, որ ամբաստանեալ լինէր եթէ բազում զեղխութիւնս և յափշտակութիւնս արարեալ է։ Ցուր երթեալ ստուգեցի զմեծամեծ զեղծմունս և յափշտակութիւնս մեծագումար ոսկեաց և արծաթոյ մակ լոց ի կողմն առաջնորդին Եգիպտոսի։ Եւ ապա ըստ միահամուռ բախանձանաց եւ խնդրանաց համայն բարեպաշտ ժողովրդեանն Բերայի և քահանայական դասուն, մտի ի չարս քահանայութեանն Բերայի ուր կամ մինչեւ ցայժմ։ Եւ ապա տառապեցայ ի Մայր Աթոռն Կաթողիկէ Էջմիածնայ և փոխադրեցայ եկի ի Կ. Պօլիս։ Եւ արդ, եղբարք սիրեցեալք, ցաւ է ինձ մեռանել հեռի իմոց հայրենեաց (ի Պարտիզակէ) և կամիմ աղաչանօք զիս վերածնել եկեղեցւոյդ Պարտիզակ գեղջ, և սակայն ոչ ևս կարեմ գալ և զայդ դուռ ինքնին քաջ գիտէք։ Զի՞նչ առնեմ, այս է իմ ճակատագիր, ի մայրաքաղաքիս շահեցայ զնախանձ եւ զատելութիւն յեկեղեցականաց և կրեցի զատաստանս յանձնանս և զվիշտ բազում, ևս և կորուսի զվիճակս սիրտ։ Որոյ վասն, եղբարք սիրեցեալք, աղօթս արարէք վասն իմ և յիշեցէք զիս և զիմոյինն առաջի անմահ Գառինն Աստուծոյ։

Մնամ աղօթարար
Յովհաննէս Խաչակիր-Աւագ Քահանայ
Ամենայն Հայոց»

ՄԱՀ ՀԱՅԱԳԷՏ ՀԻՒՊՇՄԱՆԻ

Գերմանացի նշանաւոր և ծանօթ հայագէտ Պ. Հիւպշման յուն. 10ին (Ն. Տ.) Շթրասպուրկի մէջ մեռած է։ Ծնած էր Էրֆուրթի մէջ 1848 յուլիս 1ին։ Իր ուսումը ստացած է գլխաւորապէս Լայբցիկի մէջ և Տօքթօրութեան տիտղոս ստացած՝ Թարգմանելով Սեբէոսի եկեղեցական պատմութեան վերջին հատուածը։ 30 տարիէ ի վեր գերման համալսարաններու մէջ բրոֆեսէօր էր, մանաւանդ Շթրասպուրկի մէջ, և Կովկասեան մէկ քանի լեզուներու համար իրմէ աւելի հմուտ լեզուաբան մը չկար, մանաւանդ հայ լեզուն անոր կը պարտի Հնդեւրոպական լեզուախումբին մէջ բռնած իր դիրքին վերջնական որոշումը։ Գերման լրագիրները մեծ գովեստով կը խօսին գիտութեան մատուցած անոր ծառայութեանց և հմտութեան վրայ։ Հանգուցեալ գիտնականին ամէնէն նշանաւոր գործն է Armenische Grammatik երկհատոր գործը։ Հիւպշմանի գիտական գործունէութեան մասին յառաջիկային աւելի մանրամասն կերպով պիտի խօսինք։

ՄԱՀԱԶԴ

Այրի Տիկին Կիւլիւզար Բ. Թէքէեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Միհրան Թէքէեան և զաւակունք (Մարսէյլ), Տիար Կարապետ Թէքէեան (Ճենովա), Այրի Տիկին Կիւլիզար Ս. Գույումճեան և զաւակունք (Կեսարիա), Այրի Տիկին Շահէ Օհաննեան և զաւակունք (Գահիրէ), ինչպէս նաեւ Թէքէեան, Տիլիզեան և Օհաննեան ընտանիքները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն դառնաղէտ և յանկարծական մահը՝

ԲԱՐՍԵՂ ԷՖ. ԹԷՔԷԵԱՆԻ

Եւ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին, որ պիտի կատարուի վաղը կիրակի (փետր. 3) ժամը 8ին (Ը. Թ.) Բերա՝ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի Շիշլիի ազգային գերեզմանատունը և պիտի ամփոփուի ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Բերա 2/12 Փետր. 908

ԾԱՆՕԹ.—Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

Կը խնդրուի նոյնպէս ծաղկեպսակ չը ղրկել։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, փետր. 13)

ԱՒՍՏՐԻՈ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

ՊԱՐՈՆ ԷՐԷՆԹԱԼԻ ՃԱՌԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 12 փետր.— Աւստրիոյ պատուիրակութեան ժողովը այսօր ութ ժամ տեւող նիստին մէջ արտաքին գործոց պաշտօնարանի ելմտացոյցին վրայ բացուած վիճաբանութիւնն աւարտելով, վաւերացուց ելմտացոյցը։ Այս առթիւ Աւստրիոյ արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ կարեւորագոյն խնդիրներու վրայ վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան, և արտաքին գործոց Նախարար Պարոն ֆոն Էրէնթալ երկար բանախօսութիւն մը ընելով ըսաւ ի մէջ այլոց.—«Վիճաբանութեանց ընթացքին մէջ խնդիր եղաւ մեր գործունէութեան դաշին դաշնակցութեան վրայ. աւստրիացի և հունգարացի Հրեաներուն Բրուսիոյ մէջ բնակութիւնն արգիլուած ըլլալուն խնդիրը ճիշդ չէ։ Գերման կայսերական կառավարութիւնը մասնաւոր հարցման մը առթիւ յայտարարեց Թէ օտարական մովսիսականաց Բրուսիոյ մէջ բնակութիւնը պայմանաւոր է. և բնականաբար ոչ միայն մեր հպատակներուն, այլ ընդհանուր մովսիսականաց համար տրուած որոշում մըն է այդ։ Այս մասին բնա առաջնոյն պէտք եղած դիմումը պիտի ընեմ, և կը յուսամ որ յաջողիմ։ Ըսողներ եղան նաեւ Թէ արտասահմանի մեր հիւպատոսները պէտք եղած աջակցութիւնը չեն ընծայեր մեր գաղթականներուն. ընդհակառակն, ինչպէս ասկէ առաջ ալ ըսած եմ, մեր գաղթական հպատակներուն պաշտպանութեան համար մեր հիւպատոսարաններուն Թիւն աւելցուցինք և անոնցմէ շատերուն ալ վարկեր բացինք, որպէս զի ձախորդութեան կամ մահուան պարագաներուն մէջ պէտք եղածը ընեն։

«Կոմս Ցէտուացիքի երէկուան նիստին մէջ շատ հետաքրքրական և հանճարեղ բանախօսութեամբ մը քննադատեց Երրեակ Զինակցութիւնը։ Կը յուսամ Թէ իմ յարգելի բարեկամս պիտի գոհ մնայ պատասխանէս։ Երրեակ Զինակցութիւնը կնքուեցաւ՝ Եւրոպայի մէջ հաւասարակշռութիւնը պահելու և ամրացնելու և հեռացնելու համար վտանգը որ կրնար ծագիլ այդ հաւասարակշռութեան չգոյութեան պատճառաւ նոյն զինակցութեան մասնակցողներէն մէկին կամ երկուքին։ Միայն Եւրոպայի հաւասարակշռութեան համար կ'ըսեմ, որովհետեւ Երրեակ Զինակցութիւնը անդրծովկիանեան խնդիրներու հետ գործ չունի բնաւ։ Այդ զինակցութեան դաշնագրին մէկ քանի տրամադրութիւնները չհրատարակուելուն սա՛ պարզ պատճառով Թէ այդ համաձայնութեանց գաղտնի պահուիլը որոշուած է, ինչպէս Եւրոպայի մէջ ուրիշ տէրութեանց միջեւ կնքուած պայմանագիրներն ալ ցարդ հրատարակուած չեն։ Գերմանիոյ հետ մեր զինակցութիւնն ալ քննադատուեցաւ։ Ըստ իս, իրաւացի մեթոտ մը չէ իբր 30 տարիէ ի վեր գոյութիւն ունեցող պայմանագիր մը քննադատել և հարցնել Թէ ինչ արդիւնք ունեցած է այն ինձ և միւս պայմանադիրին համար։ Ինչ է այդ Զինակցութեան գոյութեան պատճառը. խաղաղութեան շահուն համար պէտք է որ միջին Եւրոպայի մէջ երկու մեծ տէրութիւններ սերտ բարեկամութեան մէջ գտնուին։ Գերմանիա գերագոյն շահ մը ունի, որ Աւստրիա-Հունգարիա զօրաւոր մեծ տէրութիւն մը ըլլայ. մենք ալ միեւնոյն շահն ունինք որ Գերմանիա մեծ տէրութիւն մը մնայ։ Այս պարագան կատարեալ փոխադարձութեան վրայ հիմնուած է։ Բնականաբար ասով քաղաքականութիւնը չի միաձուլուիր։ Մեծ տէրութիւնները, ինչպէս Աւստրիա-Հունգարիա կամ Գերմանիա, ուրիշ մասնաւոր շահեր ալ ունին, զորս պէտք է պաշտպանեն։ Գերմանիա համաշխարհային դիրք մը կ'առնէ, բայց Եւրոպայի մէջ խնդիրներ կան որոնք մեզ չեն հետաքրքրեր. օրինակի համար եթէ Գերմանիա Պալթիկ կամ Հիւսիսային ծովերուն մէջ մասնաւոր շահեր ունենար և կնճռոտութիւններ ծագէին հոն, ատոնք մեր յանձնառութեանց պիտի չդպէին։ Վերջապէս, կը փութամ յայտարարել Թէ մեր ամէն ջանքերը ուղղուած են հաստատուն պահելու Եւրոպայի այժմու դիրքը. իրաւ է Թէ դիւրին չպիտի ըլլայ խաղաղութեան նաւը անվտանգ անցնել խարակներուն մէջէն, որոնք գոյացած են հին խնդիրներէ և իրարու հակառակ շահերէ և ըմբոստումներէ։ Բայց ես վստահ եմ Թէ տէրութեանց համերաշխութիւնը պիտի կրնայ պահպանել այն խաղաղութիւնը զոր կը վայելենք այժմ։ Պատուիրակութեանդ վիճաբանութիւններէն համոզում գոյացուցի Թէ բացարձակապէս խաղաղասէր նպատակներով վարուած և Աւստրիո-Հունգարիոյ շահերը զօրեղապէս պաշտպանող քաղաքականութիւն մը հաւանութիւն և պաշտպանութիւն պիտի գտնէ պատկառելի պատուիրակութենէդ։»

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ. 14 փետրուար.— Սակարանին մէջ միշտ աննպաստ տրամադրութիւններ կը տիրեն՝ ազդուած օտար հրապարակներու տկարութենէն, որոնք կ'ենթարկուին ամերիկեան հրապարակին հակահարուածին։ Նիւ-Եորքի Սակարանին մէջ գրեթէ բոլոր արժեթուղթերը զգալի անկում մը կրեցին։ Ամէնէն աւելի ինկած են ամերիկեան երկաթուղիի արժեթուղթերու գիները, վասն զի երկաթուղիի հասոյթներու նուազութիւնը կը շարունակէ։ Փարիզի Սակարանին մէջ անգործութիւն կը տիրէ։ Միայն Ֆրանսական Ռանդը 97.10ի բարձրացաւ, վասն զի վաճառողները վերստին գնեցին։ Օտար արժեթուղթերու վրայ գործ չկայ։ Օսմ. արժեթուղթերուն գիները գրեթէ անփոփոխ են։ Օսմ. Միացեալը 96.25։ Ռիօ Թինթօ 1600էն 1594ի ինկաւ, վասն զի պղինձը 59ի ինկած է։ Պալիա Գարաայտըն անփոփոխ է՝ 445։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ ալ անկում կայ, մանաւանդ ամերիկեան արժեթուղթերը որոնք միջին հաշուով երկու «բուան» կորսնցուցին Նիւ-Եորքէ առնուած լուրերու վրայ։ Հարաւային Աֆրիկէի հանքային բաժնեթուղթերը լքուած են։

ԱԹԷՆՔ.— Աթէնքի Պանքային բաժնետէրերուն ընդհանուր ժողովը միաձայնութեամբ քուէարկեց օրակարգին վրայ գտնուած առաջարկութիւնները։ Հաւանեցաւ հինգ տրամմի շահաբաժին տրուելուն։ Օտար երկիրներու մէջ գտնուած բաժնեթուղթերուն շահաբաժինը 4 ֆր. 45է այսօրուընէ վճարելի։

ՓԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ կը շարունակուի ելեւմտացոյց տուրքին վիճաբանութիւնը։ Պ. Ռիպօ շարունակեց իր բանախօսութիւնը, հրաւիրելով ժողովը մերժել այդ օրինագիծը, որ բոլորովին անյարմար է Ֆրանսայի համար և կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ։ Ս. Ժաքըզմը, կեդրոնը և ձախակողմի մէկ մասը ջերմապէս ծափահարեցին Պ. Ռիպօյի ճառը։

— Ելմտական նախարար Պ. Քայյօ որոշած է վստահութեան խնդիր յարուցանել, երբ քուէարկուի իր ծրագրին առաջին յօդուածը, որ կը ջնջէ չորս ուղղակի տուրքերը։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Պ. Զարիքով, որ վերջերս օգնական կարգուեցաւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան, իր նախորդ պաշտօնատեղին՝ Լա Հէյ գնաց՝ իր հրաժեշտի գիրերը մատուցանելու Հոլանտայի Թագուհիին։

ՊԷՐԼԻՆ.—Շէօրէ Բէյսնէրի արձանին բացման առթիւ Պ. Բիւլովի ճառը շատ լաւ տպաւորութիւն մը գործած է Գերմանիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ, մանաւանդ պայմանագրութիւնները յարգելու և Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ միջեւ քաղաքականութեան վիճակին նկատմամբ Պ. Բիւլովի ըսածները։

ԼՈՆՏՈՆ. — Աստամինարտ Սրբժըր Հայն եօթը տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ՝ հարիւր կնոջ հետ ամուսնացած ըլլալուն համար. ատոնց շատերը ներկայ էին դատավարութեան և խնդրեցին դատարանէն որ Թեթեւ պատիժ մը տրուի, վասն զի սքանչացած էին անոր կենաճաչ վարմունքէն։

—Կալքաթայէն կը հեռագրեն Թէ անգլիական զինուորական իշխանութիւնները արշաւախումբ մը կը պատրաստեն դէպի հիւսիսային կողմը, Պորայի ու Գազարի հովտին մէջ, ուր անկանոնութիւններ ծագած են։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Այս առաւօտ ժամ 9ին Ելիզավէթփոլի և Թիֆլիսի մէջ երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցումներ զգացուեցան։

ԹԱՏՐՈՆ

ՀԱՍԱՆ ԷՖ.Ի ՕՍՄ. ԶԱՒԵՇՏԱԽՈՒՄԲԸ

Հասան էֆ.ի Օսմ. Զաւեշտախումբը, հետզհետէ մեծ ընդունելութիւն կը գտնէ Բերա՝ Վարիէթէ Թատրոնին մէջ իր տուած զուարթ ներկայացումներու շարքով։ Այս երեկոյթի գիշեր ժամը 3ին, քոքէթթիք և երգախառն 4 վարագոյրնոց զաւեշտ մը պիտի ներկայացնէ։

ԱՇԸԳԼԱՐ

Հասան էֆ.ի րէբէրթուարին ամէնէն գեղեցիկ և ամէնէն ծիծաղաշարժ խաղերէն մէկն է և մեծ յաջողութիւն մը գտած է։ Պիտի ներկայացուի նաեւ Պիչարէ Ձէվճ անուն միջկատակ մը։ Գանթօներ Մարի Ֆէրահի և Բիւչիւք Վերժինի կողմէ։ Տուէթթօներ Թէօտորի և Ամալիայի կողմէ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 1/14 Փետրվար

Օսմ. Գոնս. Միացեալ 4 %, Ժ. Կ. Օ. Ռ.		104 36
Ամէնէն բարձր գին	»	105 05
Ամէնէն վար գին	»	104 32½
Ռումէլի Երկաթուղի դոյ	Ֆր.	175 62½
Ամէնէն բարձր գին	»	175 62½
Ամէնէն վար գին	»	174 87½

ԲԱՑՈՒՄ 2/15 Փետրվար

Օսմ. Գոնս. Միացեալ 4 %, Ժ.Կ. Օ. Ռ.		104 32½
» » » ժամը 7ին Ժ.Կ.	»	— —
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	174 7/8
» » ժամը 7ին	»	——
Թութափ Կ. Պոլսոյ	»	430 —
Անատ. Երկթ. Պարտաթ. Ա. շարք	»	521 —
» » Բ. շարք	»	518 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ռ.	16 12½

Painkiller

Ամէն ցաւերու դարման ամերիկեան համբաւաւոր դեղ։ Կեանքի օրապահիկ այնքան կարեւոր և պիտանի չէ որքան

"ՓԷՆՔԻԼԼԷՐ„Ի (ՑԱՒԱԲՈՅԺ)

մէկ շիշը, որ կարող է բժիշկներու շատ մը այցելութիւններէն ազատ պահել մարդ։

Փորհարութիւն, աղիքներու բորբոքում, սրովայնի ցաւեր, ճճիներու և աղուաններու խայթուածք, այրուածք, ճզմուածք և այլն ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԸ ԲԺՇԿՈՒԻՆ։ Կը գործածուի նաեւ յօդացաւի, ջղատապի եւ ամէն ջղային ցաւերու համար։

Կը ծախուի ամէն դեղարան և Սօսիէթէ Ֆօ-Օթէրթիւի քով,

Մեծաքանակ
եւ գործակալութիւն
Պոլիս
ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ԽԱՆ
Թիւ 19

52—8

ԻԼԱՆ

Զարար Պանիզարեան

1. Բաւըրէլ, Լամա վէ սաիր Թիմարը լէվազըմը, 2. մաքինա Թուղլասը, 3. տէլիքլի Թուղլա, 4. մէրմէր Նէրտիվան պասամաքլարը իլէ խալա վէ մուսլուգ Թաշլարը, 5. քէրէմիթ, 6. քիրէճ (չօխրօսլիք), 7. չիմէնթօ (Բօրթլէն), 8. սաիր աէրկէճի էշյասը։

Իւմիւէթ Սամաթըը իթթիխաղ օլունմաղ իւզրէ տէրէսէլինչս պալաւանան պինասը մուգթաղի պալասէ մուփրէտաթը մուհարրէր էշեա վէ լէվազըմ մէվզուի միւնագասա վաղ իտիլմիշ օլտուղընտան շէրայթինի անլամագ վէ տանա կէօրէ թէնզիլաթ իճրա իթմէք իսթէյէն Թալիբ օլանլարըն բէյ աղալէլէրինի միւսթաջիրլըն Ծըղըլ Օղլունտա Զարար Պանիզարեան միւրաճաաթ էյլէմէլէրի վէ մազայէտեին միւթառաաթ իթմէկլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 28 քեան. սանի 323 2—2

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —69—

ԿԱՍԹՕՆ ԼԸՌՈՒ

Լրաբերի Մը Տարօրինակ Արկածները

Դ. Սենեակին Տռամը

ԻԵ.

ՈՒՐ ԺՕԶԷՖ ՌՈՒԼԹԱՊԻԼ ԵՐԵՒԱՆ ԿՈՒԳԱՅ ԻՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ՓԱՌՔԻՆ ՄԷՋ

— Սիրելի բարեկամս, ձեզի չպիտի հարցնեմ թէ ի՛նչ ընելու գացիք Ամերիկա։ Անշուշտ, ինչպէս ըսիք նախագահին, ինծի ալ պիտի պատասխանէք թէ ժամը վեցուկէսէն միայն պիտի կրնաք ամէն ինչ յայտնել։

— Ո՛չ, սիրելի Սէնքլէր։ Անմիջապէս ձեզի ըսեմ թէ Ամերիկա գացի, մարդասպանին միւս կէսին անունը հասկնալու համար։

— Այո՛, մարդասպանին երկրորդ կէսին անունը։

— Ճիշդ այդպէս։ Երբ Կլանտիէէն հեռացանք վերջին անգամ, արդէն իսկ կը ճանչնայի մարդասպանին երկու կէսերը, և այդ կէսերէն մէկուն անունը։ Միւս կէսին անունը հասկնալու համար Ամերիկա գացի։

Այդ միջոցին վկաներու դատասրահը կը մտնէին։ Ամէնքը մէկանց Ռուլթապիլի քով փութացին, բաւեն արտայայտութիւններ ընելով։ Դեռատի լրաբերը շատ հաճոյակատար գտնուեցաւ ամէնուն հետ, բայց ոչ Արթուր Ռէնսի հետ, որուն նկատմամբ ակներեւ պաղութիւն մը ցոյց կուտար։ Այն ատեն Ֆրետերիք Լարսան սրահ մտաւ։ Ռուլթապիլ անոր քով գնաց, և ուժգնօրէն սեղմեց ձեռքը. ատոր ցուցագին գաղտնիքը ինքը միայն գիտէր։ Այդպիսի սեղմումի մը մէջ մարդուն ձեռքին ոսկորները կը կոտրին։ Այդքան համակրութիւն ցոյց տալու համար Ֆրետերիք Լարսանի նկատմամբ, Ռուլթապիլ յաղթած ըլլալու էր ոստիկանական քննիչին։ Լարսան ինքնավստահութեամբ կը ժպտէր, իր կարգին Ռուլթապիլի հարցնելով թէ ի՛նչ ընելու գացած էր Ամերիկա։ Այն ատեն Ռուլթապիլ մեծ հաճոյակատարութեամբ բռնեց Լարսանի թեւէն և իր ճամբորդութենէն տասը մանրադէպեր պատմեց անոր։ Պահ մը հեռացան և սկսան աւելի լուրջ բաներու վրայ խօսիլ։ Բաժնուեցայ անոնցմէ, անդաղտնապահ չգտնուելու համար։ Մնաց որ՝ շատ հետաքրքիր էի դատասրահ մտնելու, ուր վկաներու հարցաքննութիւնը կը շարունակուէր։ Տեղս դարձայ և իսկոյն գիտցի որ հանրութիւնը մեծ կարեւորութիւն մը չէր ընծայեր դատարանին մէջ անցած դարձածին, և ժամը վեցուկէս ըլլալուն միայն կը սպասէր անհամբերութեամբ։

⁂

Երբ ժամը վեցուկէս հնչեց, Ժօզէֆ Ռուլթապիլ դատասրահ մտցուեցաւ նորէն։ Անկարելի պիտի ըլլայ նկարագրել այն յուզումը, որով ներկաները կը հետեւէին Ռուլթապիլի շարժումներուն։ Շունչ անգամ չէին առներ։ Պ. Ռօպէր Տարզաք ոտքի ելած էր իր նստարանին առջեւ։ Մեռելի մը պէս տժգունած էր։ Նախագահը ծանրակշիռ շեշտով մը ըսաւ.

— Պարո՛ն, երդում չեմ պահանջեր ձենէ։ Իբր կանոնաւոր վկայ չէք կոչուած։ Բայց, յուսամ, պէտք չկայ ձեզի բացատրելու թէ ի՛նչ կարեւորութիւն ունին ձեր ընելիք խօսքերը...

Ու սպառնական շեշտով մը յարեց.

— Այդ խօսքերը ձեզի համար կարեւորութիւն չունին, բայց ուրիշներու համար ունին...

Ռուլթապիլ, որ բնաւ չէր յուզուած, նախագահին երեսը կը նայէր։

— Այո՛, պարոն նախագահ, ըսաւ ան։

— Օ՛ն, յարեց նախագահը, քիչ մը առաջ բակին մէկ ծայրին վրայ կը խօսէինք, որ իբր ապաստարան ծառայած էր մարդասպանին։ Արդ՝ այն ատեն խոստացաք ժամը վեցուկէսին մեզի ըսել թէ մարդասպանը ի՛նչպէս խոյս տուած է բակին ծայրէն և թէ ի՛նչ է անոր անունը։ Պարո՛ն Ռուլթապիլ, ժամը վեցուկէսն է, և տակաւին բան մը չենք գիտեր։

— Պարո՛ն, աւասիկ պատրաստ եմ խօսելու, ըսաւ բարեկամս, այնպիսի հանդիսաւոր լռութեան մէջ որ բնաւ չեմ յիշեր տեսած ըլլալ։ Ձեզի ըսած եմ թէ բակին այդ ծայրը գոցուած էր և թէ անկարելի էր որ մարդասպանը կարենար խոյս տալ այդ քառակուսի վայրէն, առանց նշմարուելու զինքը հետապնդողներուն կողմէ։ Ասիկա է բուն ճշմարտութիւնը։ Երբ հոն կը գտնուէինք, բակին այդ քառակուսի վայրին մէջ, մարդասպանն ալ մեզի հետ էր։

— Ու չտեսա՛ք զանի... ամբաստանութեան կէտն ալ ճիշդ այդ բանին վրայ կը դառնայ։

— Տեսանք ամէնքս ալ, պարոն նախագահ, գոչեց Ռուլթապիլ։

— Ուրեմն ինչո՞ւ չձերբակալեցիք...

— Որովհետեւ ես միայն գիտէի մարդասպանին ո՛վ ըլլալը։ Պէտք կը զգայի որ մարդասպանը իսկոյն չձերբակալուէր։ Մնաց որ՝ այդ միջոցին բանականութենէս զատ ուրիշ ապացոյց չունէի։ Այո՛, բանականութիւնս միայն կ'ապացուցանէր թէ մարդասպանը հոն կը գտնուէր և կը տեսնէինք զինքը։ Անկէ ի վեր պարապ չէի անցըներ ատենս, որպէս զի կարենամ այսօր եղեռնադատ ատեանին առջեւ բերել անժխտելի ապացոյց մը, եւ որ ամէն մարդ գոհ պիտի թողու, երբ պարզեմ զայն։

— Բայց խօսեցէ՛ք, պարոն։ Ըսէ՛ք թէ ի՛նչ է մարդասպանին անունը, յարեց նախագահը։

— Բակին ծայրը գտնուող մարդոց անուններուն մէջ պիտի գտնէք, պատասխանեց Ռուլթապիլ, որ աճապարելու երեւոյթ չունէր...

Դատասրահին մէջ տակաւ անհամբերութիւն ցոյց կուտար ամէն ոք...

— Մարդասպանին անունը, մարդասպանին անունը, կը մրմնջէին։

Ռուլթապիլ այնպիսի շեշտով մը պատասխանեց, որ արժանի էր ապտակ ընդունելու։

— Իմ վկայութիւնս քիչ մը կ'երկարաձգեմ, պարոն նախագահ, որովհետեւ իմ պատճառներս ունիմ այդ բանին մէջ...

— Անունը, անունը, կը կրկնէր ամբոխը։

— Լռութի՛ւն, ազդարարեց բարապանը։

— Պարոն, անմիջապէս պէտք է ըսել անունը, հրամայեց նախագահը։ Բակին ծայրը գտնուողներուն մէջ կար անտառապահը, որ մեռած է։ Ան է մարդասպանը։

— Ո՛չ, պարո՛ն։

— Հայր Ժա՞ք...

— Ո՛չ, պարո՛ն։

— Դռնապան Պէրնիէ՞։

— Ո՛չ, պարո՛ն...

— Պ. Արթուր Ուիլէէմ Ռէնս ուրեմն։ Միայն այդ անձը և դուք կը մնաք։ Հարկաւ դուք չէք մարդասպանը։

— Ո՛չ, պարո՛ն։

— Ուրեմն Պ. Արթուր Ռէնսը կ'ամբաստանէք։

— Ո՛չ, պարո՛ն։

— Չեմ հասկնար... ի՞նչ ըսել կ'ուզէք.... բակին ծայրը ուրիշ մարդ չկար։

— Այո՛, պարոն... բակին ծայրը մարդ չկար, ո՛չ ալ վարը. բայց վերը կար մէկը, պատուհանին առջեւ կախուած, բակին ծայրին վրայ...

— Ֆրետերիք Լարսա՛ն, գոչեց նախագահը։

— Ֆրետերիք Լարսան, պատասխանեց Ռուլթապիլ թնդացող ձայնով մը։

Ու դէպի հանրութիւնը դառնալով, որ սկսած էր բողոքի ձայներ բարձրացնել, աս բառերը արտասանեց այնպիսի ուժգնութեամբ մը զոր բնաւ չէի սպասեր իրմէ։

— **ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՆ Է ՖՐԷՏԷՐԻՔ ԼԱՐՍԱՆ։**

(Շարունակելի)

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱԹՊԱԶԱՐ

Հայուհեաց վարժարանի Խնամակալութիւնը հարկ կը տեսնէ այժմէն ծանուցանել թէ վարժարանին ծախքերը մեծապէս աւելցած ըլլալով՝ որոշուած է գիշերօթիկ աշակերտուհիներուն տարեթոշակը 12 օսմ. ոսկիէն բարձրացնել 14 օսմ. ոսկիի յառաջիկայ դպրոցական տարեշրջանէն սկսեալ, (սեպտ. 1908)։ Դաշնակի և երգեհոնի դասերուն համար որոշուած գումարը անփոփոխ կը մնայ, այսինքն 5 օսմ. ոսկի՝ շաբաթը երկու անգամ դաշնակի դաս առնելու համար, և 3 օսմ. ոսկի՝ շաբաթը մէկ դասի համար, և 2ու կէս օսմ. ոսկի՝ երգեհոնի դասի համար։

Այս առթիւ կը խնդրուի նաեւ նոր աշակերտ տալ փափաքող ծնողքներէն, որ վարժարանին բացուելէն գէթ քանի մը շաբաթ առաջ հաճին իրենց որոշումը հաղորդել Խնամակալութեան, և առանց նախապէս իմաց տալու աշակերտ չղրկեն, որպէս զի տեղի անբաւականութեան պատճառով Խնամակալութիւնը չստիպուի աշակերտ ետ ղրկել։ 4—3

ԱՂԵԹԱՓՈՒԹԻՒՆ

„ԳԱՍԸԳ ԵԱՐԸՂԸ"

Կը դարմանուի, առանց պէտք մնալու Աթէնքի Կաճառին ճիւղին մէջ վիրաբուժական գործողութեան։

Այդ ճիւղը կը գտնուի

268 Բէրա, Կալաթա-Սէրայի դիմաց, Թիւ փասաժին վերի յարկը։ **268**

Իտալիոյ նշանաւոր բժիշկներէն ՏՕՔԹ. ՍԷԶԱՐ ՄԱԴԴԻԻ դրութեան կիրառումովը ԱԹԷՆՔԻ ԿԱՃԱՌԻՆ աղեկապերու գործածութեամբը, որոնք կազմախօսական ու առողջապահական կանոններու համաձայն շինուած են, հիւանդներու անհանգստութիւնը իսկոյն կ'անհետանայ։

Աղեթափութեան ենթակայ եղողները նոյն ճիւղին մէջ կը քննէ ՏՕՔԹ. ՎԱՍՏՐԱՎԷԼԼԻՍ։ Հիւանդները ամէն օր առանց վարձքի կը դարմանուին։ Աւելի տեղեկութիւն առնել ուզողները պէտք է նոյն ճիւղին դիմեն։ 50—34

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. — Թիւ 36 շոգենաւակը, որ Խասգիւղի գործարանին առջեւ խարսխուած է, աճուրդով ծախու է մինչեւ 1908 փետրուարի վերջը։ Անոնք որ կը փափաքին յիշեալ շոգենաւակը գնել կամ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ ստանալ, կրնան դիմել Շիրքէթի Խայրիէի Վարչական Խորհուրդին։ 10—6

⁂

Ազդ.—Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը աճուրդի միջոցաւ ծախու կը հանէ իր 18, 20 և 23 թիւ շոգենաւերը իրենց մեքենաներով ու կաթսայով, մինչեւ 1908 փետր. ամսուն վերջը։ Անոնք որ գնել կամ աւելի մանրամասն տեղեկութիւն առնել կ'ուզեն, չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը կրնան դիմել Շիրքէթի Խայրիէի վարչութեան։ 10—7

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հարկատուներուն թէ անհատներու կողմէ պատրաստուած, փակցուած կամ կախուած և կամ տարբեր կերպով հրապարակաւ ցուցադրուած այն ծանուցումները, որոնք թուղթէ ու խաւաքարտէ զատ ուրիշ բաներու վրայ գըրուած են, Դրոշմատուրքի կանոնագրին Թ. յօդուածին 94րդ թիւին մէջ կանխատեսուած տարեկան տուրքերուն ենթակայ են։ Այդ տուրքին վճարումը, նոյն կանոնագրին 55րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, պէտք է կատարուի իւրաքանչիւր ելմտական տարւոյն սկիզբը։ Հետեւաբար՝ հարկատուներուն կը ծանուցուի թէ երկու ամիս պայմանաժամ տրուած է իրենց՝ 1908 մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ ապրիլ 30 (Հ. Տ.)։ Այդ միջոցին հարկատուները պարտին ներկայանալ Ղալաթիա Դրոշմատուրքի գրասենեակը, հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար, որոնք կանխատեսուած են Դրոշմատուրքի կանոնագրին Դ. մասին Գ. գլուխին մէջ։ Այդ պայմանաժամը անցնելէ յետոյ՝ տարեկան դրոշմատուրքը չվճարուած բոլոր ծանուցումները ապօրինի պիտի նկատուին և տուգանք պիտի առնուի իւրաքանչիւր ծանուցումէ, Դրոշմատուրքի կանոնագրին 38րդ յօդուածին համաձայն։ Շփոթութիւն չպատճառելու համար՝ Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հանրութեան թէ տարեկան դրոշմատուրքի այն վճարումները որոնք մինչեւ 1908 փետր.ի վերջը (Հ. Տ.) կամ 1323 ելմտական տարուան սկիզբը կը կատարուին, միեւնոյն տարուան կը վերաբերին, ի՛նչ որ ալ ըլլայ այն թուականը, ուր կատարուած է վերջին վճարումը։ Ուստի շահագրգռողները, ամէն պարագայի մէջ, 1324 ելմտական տարուան համար նորէն վճարում կատարելու են վերեւ յիշուած պայմանաժամի միջոցին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

28/10 փետր. 1908 60—2

⁂

Ազդ.— Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը նաւազուրդի կը դնէ 9000 լիտր տէնաքիւրան ալֆոյ «Թիփ Ռէժի Ֆրանսէզ» կոչուած, և %ին 75 մէթիլէնէ և %ին 25 աէթօնէ բաղկացած, առանց ծախքի յանձնելի Ղալաթիոյ քարափը, երկու անգամէն, 4500 լիտրը՝ 1908 մարտ 1/14ին, իսկ մնացեալ 4500ը՝ յուլիս 1/14ին։ Առաջարկները կնքեալ պահարանով յղուելու են, ոսկեդրամի հաշուով, մինչեւ 1908 փետրուար 6/19 կէսօր, Հանր. Պարտքի Վարչութեան։ Նաւազուրդը որոշուած է կատարել կէս օրէն յետոյ ժամը 3ին և Վարչութեան որոշումը պիտի յայտնուի 1908 փետրուար 7/20ին։ Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ նաւազուրդին, Վարչութեան կեդր. Սնտուկը պարտին աւանդ ձգել իրենց հայթայթելիք ապրանքին արժէքին 10 %ը, իբր երաշխաւորութիւն իրենց առաջարկին։ Վճարումը պիտի կատարուի ապրանքին յանձնուելէն յետոյ, որուն ընդունելութիւնը պիտի կատարուի Վարչութեան փորձագէտին կողմէ քիմիական վերլուծում ըլլալէ յետոյ։ 10—5

24/6 փետր. 1908

⁂

Ազդ.—1890ի Օսմանեան 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յիշեալ պարտաթուղթերուն 36րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի Հանր. Պարտքի վարչութեան կեդրոնատեղին, Ճէղալօղլու փողոց, Պոլիս, 1908 փետր. 31/13 մարտին։ 20—5

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

50,000,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր ունի Կ. Պոլիս եւ գրասենեակներ՝ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ կողմը Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ, Իզմիր, Պիրէոն, Պադրաս, Վոլօ, Սիրա, Քալամաթա, Քանէ եւ Քանտիա (Կրէտէ)։

Դրամագլուխին և աւանդ ձգուած դրամին ու արժեթուղթերուն արժէքը, Օգոստոս ամսուն, կը հասնի 260,000,000 դրախմիի։

Աթէնքի Պանքան կը զբաղի Պանքայի ամէն տեսակ գործառնութիւններով։ Փոխառութիւններ կ'ընէ վաճառքներու, արժեթուղթերու վրայ և Եւրոպական Թուրքիոյ վրայ քաշուած փոխանակագիրներ կը զեղչէ։

Աթէնքի Պանքան հաշուընթացներ կը բանայ, չէքեր, վարկագիրներ կը հանէ, հեռագրական հրամանով վճարումներ կը կատարէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու և արտասահմանի մէջ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ, թէ՛ մեր հրապարակին և թէ օտար հրապարակներուն վրայ, յաճախորդներուն շատ նպաստաւոր կերպով։

Շատ փոքր վարձքի մը փոխարէն՝ արժեթուղթեր կը պահէ, աւանդի ձեւով և ուզուած ատենը ետ առնուելու պայմանով։ Ամէն կարգի կտրօններ կը գանձէ և զեղչի գործողութիւններ կը կատարէ։ Աթէնքի Պանքան հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ արկղամուրի խորշեր, փոքր վարձքերով։

Աւանդի ճիւղ

Աթէնքի Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի դրամ և արժեթուղթ, ու տոկոսները վճարելով.

Ուզուած ատեն դրամ քաշելու պայմանաւ			3%
Վեց	ամսուան	համար	3½%
Մէկ	»	»	4 —
Երկու	»	և աւելի	5 —

Աւանդ ձգուած դրամները կը վճարուին այն դրամով որով Պանքան ձգուած են։ Տոկոսները կը վճարուին ամէն տարուան Յունուար 2ին և Յուլիս 1ին։

Մասնաւոր ծերակներ՝ 4% տոկոսով

Աթէնքի Պանքան իր յաճախորդներուն մէջ փոքր դրամատէրեր ունենալով և փափաքելով ամէն դիւրութիւն ընծայել, անոնց տրամադրութեան տակ կը դնէ մասնաւոր աւանդներու տետրակներ, որոնց մէջ կրնան արձանագրել առ առաւելն 100 ոսկիի աւանդ գումար մը։ Այդ դրամը 4% տոկոս կը բերէ և մասնակի վճարումներ կը կատարուին, առնուազն ղրուշ 52 ոսկեդրամ։ 50—17

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻՓՍԻԷՆ

3% տոկոսաւոր և պարգեւաւոր սոյն պարտաթուղթերուն, 1886ին և 1893ին շրջաբերութեան հանուած, ամորթիզմանի վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1908 մարտ 1ին։ Այս առթիւ Օսմ. Կայս. Պանքան Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին, Պոլսոյ իր գործակալութեան և Բերայի իր մասնաճիւղին մէջ կ'ապահովագրէ այդ պարտաթուղթերը, հարիւրին հարիւր վճարուելու (250 ֆրանք) վտանգներուն դէմ, չափաւոր գնի մը փոխարէն 30—6

⁂

Ազդ.— 1901-1905ի Օսմ. 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուն. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 5 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիշէներուն կողմէն, Ղալաթիա, ամէն օր, կէս օրէն առաջ, ժամը 2½ին, բացի կիրակիէն. և ժամը 10էն մինչեւ կէս օր՝ ուրբաթ օրերը։ Կտրօններուն փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանան թուաւոր պօրտրօներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր շրջաբերութեան թուականէն յետոյ, պարտի ներկայացուիլ Ղալաթիա, Օսմ. Կայս. Պանքայի արկղին։ 13—12

⁂

Ազդ.— Մաքսային 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուն. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 10 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիշէներուն կողմէ, ամէն օր, կէս օրէն յետոյ ժամը 2½ին, բաց ի կիրակիէն, և ժամը 10էն մինչեւ կէս օր՝ ուրբաթ օրերը։ Կտրօններու փոխարէն, որոնց կ'ընկերանան թուաւոր պօրտրօներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ, պարտի ներկայացուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ Արկղին։ 13—12

⁂

Ազդ.— 1906ի 5% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յուն. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 23 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիշէներուն կողմէ, ամէն օր, ժամը 2½ին, կէս օրէն յետոյ, և ժամը 10էն մինչեւ կէս օր, ուրբաթ օրերը։ Կտրօններուն փոխարէն, որոնց թուաւոր պօրտրօներ պէտք է ընկերանան, պարտաթուղթի տէրերուն ընկալագիր մը կը յանձնուի, որ իր շրջաբերութեան թուականէն տասը օր յետոյ պարտի ներկայացուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ Արկղին։

Կ. Պոլիս 2 յուն. 1908 13—12

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
Վ.ՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամներով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանք տը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—8

Մ Օ Ս

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեթի	Նիթօքրիս
Մեմֆիս	Էմասիս
Րամէսէս	Բուզիրիս
Քէյթըր	Մէքրիս
Նաւթօթ	Թէյէթի
Նավառէն	Ֆարօս
	Թէբա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգըստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սեղանատուն ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սեղանատուն չունին։ Անգլ. ոսկի
Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուիթթոլ խան Պահչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
60—1 31 Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ.

ԻԼԱՆ

Շիրքէթի Խայրիէտէն

Շիրքէթին մահֆուզ նումունէլերինէ մուվաֆըգ օլարագ էն պիրինճի ճինստէն օլմագ իւզրէ, մօգօֆ նէֆթի 2500 քիլօ, ինկիլիզ պէզիրի 600 քիլօ. չիյ պէզիր 800 քիլօ, գայնամըշ պէզիր 2500 քիլօ, ալէա իւսթիւպէչ 8000 քիլօ, գալա իւսթիւպէչ 2500 քիլօ, Թօրրագ սարըսը 300 քիլօ. Թօրրագ ալըսը 300 քիլօ, զէյթուն եաղը 25,000 քիլօ։

Շիրքէթի Խայրիէ վափուրլարը իչուն լուզումը օլուպ պալատէ ճինս վէ միգտարը մուհառրէր մալզէմէնին ալթը միւնագասա միւպաեաա օլունաճագը վէ սէնէի հալիէ շուպաթընըն եէտինճի բէնշ. շէնպէին կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյի ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն տէրօզիթօ աքչէսինի միւսթաստիպէն եէվմի մէզքիւրտէ գատար բաղըր իրթէսի վէ բէնճշէնպէի կիւնլէրի Շիրքէթի մէզքիւրէ մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունըր։ 8

⁂

Շիրքէթը Խայրիէ վափուրլարը իչուն վիրուտ իտէճէք քէօմիւրին վափուրտան դախիլէյի միւսաէտէթի միւնդարիճ օլըր ղըլնա վէ էէնիտէն պիլ միւնագասա թալիպինէ իհալէ գըլընաճաղընտան պինաէն թալիպ օլանլարըն բագար իրթէսի վէ բէրշէնպէ կիւնլէրի սաաթ սէքիզտէն օն պիրէ գատար Շիրքէթը մէզքիւրէ մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Միւտիրիյէթ

Ֆի 28 քեանունըսանի 908 15—3

⁂

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի շոգենաւերու ժամանակացոյցերուն տպագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ նաւազուրդի միջոցաւ։ Նաւազուրդին մասնակցիլ ուզողներէն կը խնդրուի Շիրքէթի Խայրիէի վարչութեան ներկայանալ երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը. 20 օսմ. ոսկի երաշխաւորութեան գումար մը բերելով իրենց հետ։ Վերջնական նաւազուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 փետր. 11/24ին։ 10—7

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերթ

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Իսմայիլիա շոգենաւը նաւապետ Անտէրլէչ, կիրակի, 16 փետրուար 1908 (Ը Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին. Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամնէ, իսկ երեքշաբթի 18 փետրուար 1907 (Ը Ե) կէսօրէ ետքը, ժամ 4ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէա։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Տաֆալիէ շոգենաւը, նաւապետ Մէլլինկ, փետր. 22ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպոլի, Տարտանէլ, Միտիլլի Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (69)

ԺԱՔ ԳՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

Ը.

Միլու և Մարիէթ սկսան քրքջալով խնդալ։

—Հայր Բոռքալէէի կենաց, յայտարարեց Միլու։

Ցետոյ մրմնջեց.

—Այդ բանը պարտինք ընել։

Ճաշէն յետոյ քազինոյին մէջ զուարճացան։ Միլուի և իր սիրուհիին կողմէ Լիւսիէնը ներկայացուեցաւ քանի մը կիսաշխարհիկ կիներու որոնց հանդիպած էին ձիարշաւներու ատեն և կանաչ սեղանին առջեւ։ Թեթեւ սուփէ մը ըրած ատեննին ոչ թէ երեք, այլ չորս հոգի էին։ Հիանալի խարտէշագեղ մը, զոր Լիօն կը կոչէր Միլու՝ իր չէկ ու աղուոր մազերուն համար, Մարիէթի քով նստած էր, Լիւսիէնի դիմաց։

Թ.

Ցաջորդ օրը, Լիւսիէն Ռիշօ, ծուլօրէն փռուած էր անկողնոյն մէջ։ Մինչեւ կէսօր պիտի պառկէր, այդուն օթել դարձած ըլլալուն, եթէ Բիէր Մօրան անհամբերութեամբ իրեն չսպասէր մօտակայ սենեակին մէջ։ Ուստի դժկամակութեամբ ոտքի ելաւ և սկսաւ իր արդուզարդը ընել։ Լիւսիէն կը խորհէր.

— Լուրջ բաներու վրայ յոգնեցնենք մտքերնիս։ Զուարճանալը լաւ բան է, բայց ապագան ալ վտանգելու չէ։ Երթա՛նք քառորդ մը մտիկ ընենք սա գլխացաւ մարդուն երեւմական ողբերը։ Ցետոյ կը խորհինք ընելիքնիս։

Լիւսիէն մէկ ժամէ աւելի մնաց հիւանդին քով, անոր դիւրահաւանութիւնը չարաչար գործածելով։ Այնպիսի պատմութիւն մը ըրաւ որ անհաւատալի էր։ Ցետոյ սկսաւ խորհիլ Լիւսիէն, մինչ ծերունի հիւանդը կը շարունակէր իր ողբերը և խոստումները։

—Սիրելի Լիւսիէնս, կը վախնամ որ անիկա դժբախտ կ'ըլլայ կոմս որ Ռիզիէրի քով։ Խորհեցայ ձեր ըսածին վրայ։ Կոմսը զոռող ու համառ է։ Ո՞վ գիտէ. թերեւս կը խաչնանգէ Մարթը։ Պէտք է անպատճառ ազատել անոր ձեռքէն։

Լիւսիէն, որ մտիկ չէր ըներ Բիէր Մօրանի խօսքերուն, վերջ տալու անոնց, ոտքի ելլելով։

—Երթամ գտնեմ այն անձերը, որոնց վրայ խօսեցայ ձեզի և որոնց օգնութիւնը այնքան թանկագին է ինծի համար։

Ինչպէս կը տեսնուի, Լիւսիէն բնաւ չէր վտանգեր ինքզինքը։ Դուրս ելլելուն պէս ըսաւ մտովի.

—Ի՞նչ պիտի ընեմ հիմա։ Անշուշտ լաւագոյն լուծում մը կայ, այն է ամէն ինչ Միլուի պատմել։ Անտարակոյս շփոթութենէ պիտի ազատէ զիս, բայց գաղտնիքս անոր հաղորդելէ տաղտուկ կը զգամ...

Արդարեւ, երիտասարդ ազքէօրը նեղութիւն կը զգար, խորհելով որ իր նախկին մեղսակցին պիտի խոստովանէր իր գաղտնիքը։ Ինք ալ չէր հասկնար թէ ինչո՛ւ կը նեղուէր այդ բանին համար։ Միլու պիտի գտնէր Մարթը, եթէ երբեք կարեւոր գումար մը խոստացուէր անոր։ Միլու պիտի յաջողէր գտնել մանկամարդ աղջիկը, եթէ երբեք աշխարհի ծայրն ալ գտնուէր ան։ Լիւսիէն անսահման վըստահութիւն մը ունէր Միլուի ճարտարութեան վրայ։ Կը բաւէր վարձատրութիւն մը ընել։ Արդ՝ Բիէր տրամադիր էր խոշոր գումար մը տալու։ Խեղճ երիտասարդին ուզածն ալ ատ էր։ Գործը շատ դիւրին կ'երեւար ուրեմն, բայց գործ մըն էր վերջապէս։ Հակառակ ամէն բանի, Լիւսիէն չէր ուզեր գործ ունենալ Միլուի հետ, որ արդէն մէկ քանի անգամ իր չար ոգին եղած էր։ Նոր համաձայնութիւն մը անոր հետ՝ կ'ահաբեկէր զինքը։ Խղճահարութիւններ կ'ունենար կանխաւ։

—Ինչ լաւ կ'ըլլար եթէ առանձին գործէի, կը խորհէր Լիւսիէն։

Ուստի երկարօրէն խորհեցաւ, գորտանին ծառերուն տակ պտտելով, բայց ամէն օրուան պէս ա և է լուծում չէր կրցած գտնել։

—Պա՛հ, ինչո՞ւ այդ դժուարութեան մտածենք, մրմնջեց Լիւսիէն. Շատ պարզ բան մըն է. պէտք է Միլուի յայտնել, որ մէջէն պիտի ելլէ շուտ մը։ Ցետոյ գումարը կը բաժնենք մէջերնիս. Եղաւ գնաց։ Ապուշութիւն պիտի ըլլար աւելի երկար ատեն վարանիլ։

Ու դէպի այն տունը ուղղուեցաւ, ուր երկու սիրահարները կը բնակէին։ Միլուի հանդիպեցաւ այն պահուն, երբ դուրս կ'ելլէր ան.

—Ես ալ քեզ տեսնելու կուգայի. երթանք կազդուրիչ մը խմենք միասին։ Շահեկան բաներ պիտի պատմեմ։ Երբ քազինոն մտան ու սեղանի մը առջեւ նստան, ուր ամէն ինչ կը գտնուէր՝ հեշտալի ըմպելիք մը պատրաստելու համար, Լիւսիէն սկսաւ կարեւոր ու խորհրդաւոր շեշտով մը ըսել.

—Զարմանալի գործ մը ունիմ ձեռքիս տակ. անով զբաղողները կրնան հարստանալ, կ'ուզե՞ս դուն ալ մասնակցիլ։

—Աւասիկ հարցում մը, որուն լուծումը իր մէջն է։

—Երէկ հարցուցիր թէ ո՛վ է հիւանդս. չպատասխանեցի։

—Պարապ տեղը ծածկեցիր ինէ, որովհետեւ պէտք եղած տեղեկութիւնները ստացած եմ։

—Ինչպէ՞ս։

—Երէկ իրիկուն քեզի հետեւեցայ և այս առաւօտ տեղեկութիւններ առի։ Եթէ չես հաւատար. նայէ՛ սա թուղթը, յարեց Միլու, իր ընկերոջ թերահաւատութիւնը նշմարելով։

Միլու իր թղթապանակէն թուղթ մը հանեց և Լիւսիէնի երկարեց, ուր Լիւսիէնի և իր հիւանդին վրայ կարգ մը ստուգական տեղեկութիւններ գրուած էին։ Լիւսիէն, որ քիչ մը ինքզինքը նսեմացած կը զգար Միլուի ճարպիկութենէն, իր կարգին սկսաւ յանդգնիլ ու արհամարհանքով ըսաւ.

—Բոլոր փնտռածդ հիւանդին վրայ՝ ա՞ս է։ Իմացիր ես որ հարուստ, ծեր ու հիւանդ է և զաւակ չունի։ Շատ քիչ բան կրցեր ես իմանալ, և առաջուան տեղեկութիւններդ ալ շատ ճիշդ չեն։ Ոչ միայն յաճախորդս զաւակ մը ունի, այլեւ դուն կը ճանչնաս այդ զաւակը։

Միլու զարմանք յայտնեց։

—Կարծեմ, կատակ կ'ընես։

—Բնաւ չեմ կատակեր։ Այդ բարեմիտ մարդը աղջիկ մը ունի զոր դուն շատ լաւ կը ճանչնաս։

Միլու պահ մը խորհեցաւ. յետոյ դէմքը ծամածռելով, ըսաւ.

—Իրաւ որ չեմ կրնար գտնել ո՛վ ըլլալը։

—Լա՛ւ, ճշմարտութիւնը պիտի յայտնեմ, և այն ատեն խնդիրը պիտի պարզուի։ Բայց պատրաստուէ՛ ամէնէն ապշեցուցիչ, ցնցական ու տարօրինակ բանը լսելու...

—Կը բաւէ, կը բաւէ, ընդմիջեց Միլու։ Գիտես թէ շուտ զարմացողներէն չեմ։

—Սիրելիս, քեզ զարմացնելու յաւակնութիւնն ունիմ։ Իմ հիւանդս Օր. Մարթ Պուասիէրի հայրն է։

—Մարթ Պուասիէրի հայրը մի՛, բացագանչեց Միլու։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՅԱՃԵԱՆ